Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 142 (8882). ● 1986 йил 22 июль, сешанба ● Баҳоси 3 тийин

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

19 июлда Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг III пленуми бўлди.

Область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов «КПСС Марказий Комитетининг июнь (1986 йил) Пленуми якунлари ва унда қабул қилинган қарорларни бажариш юзасидан область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

Шу масала юзасидан музокараларда «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси тикувчиси Г. И. Иноятова, Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ю. А. Асепков, Оҳангарон район ижроия комитетининг раиси М. Қодиралиев, «СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош инженери И. П. Великий, Бўка районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси М. Т. Аҳмедова, Октябрь район партия комитетининг биринчи секретари О. Х. Асқаров, Янги-Ангрен ГРЭСининг директори С. Юсупалиев, область комсомол комитетининг биринчи секретари Ғ. Х. Усмонхўжаев сўзга чиқдилар.

Муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Пленум КПСС XXVII съезди қарорларини бажаришни таъминлаш юзасидан Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитети ишининг асосий йўналишларини кўриб чиқди ва тасдиқлади.

Пленумда КПСС XXVII съезди талаблари асосида партияга қабул ва ёш коммунистларни тарбиялаш юзасидан қилинаётган иш тўғрисида Коммунистик район партия комитети ва В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг ҳисоботи тингланди. Коммунистик район партия комитетининг биринчи секретари В. Н. Бабанец ва Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари Б. Ю. Юсупов ҳисоботлар билан чиқдилар. Бу масалани муҳокама қилишда Пискент район партия комитетининг иккинчи секретари В. В. Амелин, Коммунистик районидаги «Ўзбекистон» колхозининг колхозчиси Ф. Ж. Ғозиева, Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхози партия комитетининг секретари К. Гинашев қатнашдилар.

Шу масала юзасидан область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов сўзга чиқди.

Муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Пленум ўзини обрўсизлантирган У. Я. Баҳодировни область партия комитети аъзолигига кандидатлар составидан чиқарди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1986 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ЯКУНЛАРИ ВА УНИНГ ҚАРОРЛАРИНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Т. А. АЛИМОВ доклади

КПСС XXVII съездида ишлаб чиқилган ғояларнинг яратувчилик энергияси ўн иккинчи беш йилликнинг ҳар бир кунида оғишмай амалий ишларга айланмоқда. Сўнгги вақтда партия томонидан қабул қилинган қарорларнинг характери шундайки, кескин ўзгаришлар ҳамма соҳада — экономикада ҳам, социал-маданий соҳада ҳам, бутун ҳаётимизнинг сифати ортишида ҳам ҳис қилина бошланди.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган июнь Пленуми съезднинг программ қоидаларини амалга оширишда муҳим босқич бўлди. Унда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев доклад қилди. Пленумда партия ва давлатда қайта қуришнинг бориши якунлари юксак масъулият ҳисси ва ўз-ўзини танқид асосида баҳоланди, совет жамиятининг съезддан сўнг ривожланиши, жаҳонда таркиб топган ташқи сиёсат вазияти объектив кўрсатиб берилди. Пленумда жадаллаштириш концепциясидан келиб чиқиб, янги беш йиллик планнинг муҳим масалалари кўриб чиқилди, уларни бажариш юзасидан партия ташкилотлари, меҳнат коллективларининг аниқ ва кўп қиррали вазифалари белгилаб берилди.

Планда белгиланган марралар миллий даромаднинг саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг энг кўп даражада кўпайишини таъминлайди. Буларнинг ҳаммаси партиянинг экономикани ривожлантиришда социал йўналишни кучайтириш, совет кишиларининг фаровонлигини янада оширишга қаратилган йўлини изчил амалга ошириш учун мустаҳкам моддий негиз яратади.

Республика партия активининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида республика партия ташкилотида қайта қуриш қандай бораётганлиги, олға томон ҳаракатимизни тезлаштириш учун нималар қилиш лозимлиги ҳақида талабчанлик, партиявий ўткир ва принципиал сўз борди.

Бугунги пленумнинг вазифаси, ўртоқлар, амалий ишлар ва натижалар нуқтаи назаридан бизнинг фаолиятимиз партиянинг ҳозирги талабларига қанчалик мувофиқ эканлигини, область партия ташкилоти қайта қуриш йўлидан қанчалик изчил ва аниқ мақсадни кўзлаб бораётганлигини хушёрлик ва реал баҳолашдан, яқин вақт ва истиқбол ишларининг программасини белгилашдан иборатдир.

Бизнинг йўлимиз стратегияси съезд томонидан белгилаб берилди. У ҳаракатда изчиллик ва қатъийликни таъминлаш, чала-чулпа чоралар билан чекланмаслик, оммани кўтариш ва орқадан эргаштириб бориш, кадрлар психологиясини тубдан қайта қуришдир.

Ўтган нисбатан қисқа вақт ичида область партия комитети, унинг бюроси, бўлимлари, шаҳар ва район партия комитетлари ишида янгилик томон бурилиш муайян даражада сезилмоқда. Партия, совет, хўжалик органларининг вазифаларини чеклаш линияси аниқ амалга оширилмоқда.

Қарорларни тайёрлаш ва қабул қилишда коллегиячилик кенгаймоқда. Кадрлар билан ишлашда уларнинг мустақиллигини, ташаббускорлигини, масъулиятини ривожлантиришга, куч-ғайратларини муҳим муаммоларни ҳал қилишга, ички резервларни қидириб топишга сафарбар этишга алоҳида эътибор берилмоқда.

Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг ижодий куч-ғайратига қўшилиб, область экономикасининг ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилида анча динамик ривожланишига ёрдам берди. Халқ хўжалигининг деярли барча тармоқлари биринчи ярим йиллик план топшириқларини ошириб бажардилар. Саноатда ишлаб чиқаришнинг ортиши ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан пландаги 3,4 процент ўрнига 5,6 процентни ташкил этди. Маҳсулот тайёрлаш ҳажми ортишининг 80 процентдан кўпроғи меҳнат унумдорлигини юксалтириш ҳисобига таъминланди. Кейинги уч йил давомида биринчи марта маҳсулот таннархини арзонлаштиришга эришилди.

Бу йилги қийинчиликларга қарамай экин экиш кампанияси энг яхши агротехника муддатларида тугалланди, агросаноат меҳнаткашлари экинларни парвариш қилиш бўйича фидокорона ишламоқдалар. Давлатга пилла топшириш социалистик мажбурияти ошириб бажарилди, гўшт, сут, тухум тайёрлаш биринчи ярим йиллик плани барвақт уддаланди.

Область бинокорлари суръатни оширмоқдалар, бошқа тармоқларнинг иши ҳам бир маромга кириб бормоқда.

Бундай натижалар бизнинг ҳаётимизда қайта қуриш олиб келаётган ижобий ўзгаришлар билан бевосита боғлиқдир. Лекин очиғини айтиш керак, ҳали жуда кам иш қилдик, фойдаланилмаётган резервлар ва ишга туширилмаётган имкониятларнинг катта қатламидан биринчи қават олинди, холос.

Ўртоқ М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленумида ҳақли равишда таъкидлаганидек, эскича муносабатлар орқага тортмоқда, ишни сўз билан алмаштириш, танқид ва ўз-ўзини танқиддан амалий хулосалар чиқариб олмаслик фактларига ҳали ҳам дуч келинмоқда. Бунинг оқибатида қайта қуриш лозим даражада самара бермаяпти.

XXII область партия конференциясида Тошкент тўқимачилик комбинати раҳбарлиги, партия ташкилоти шаънига айтилган кескин танқид пленум қатнашчиларининг эсида бўлса керак. Вазиятни хушёрлик билан аниқлаш, барча резервларни зўр куч-ғайрат билан ишга солиш ва аҳволни тартибга келтириш билан комбинат партия комитети, раҳбарлиги шуғулланмаса ким шуғулланади? Бироқ вақт ўтиб бормоқда. Амалий силжишлар эса жуда суст. Ишлаб чиқариш ҳамон бир маромда ишламаяпти, асосий ишлаб чиқариш қувватлари 80—85 процент фойдаланмоқда, иш вақтининг йўқотилиши, кадрлар қўнимсизлиги юқорилигича турипти. «Планни ҳар қандай йўл билан бажариш» қуролланган даъватнинг туғишган синглиси бўлган штурмчилик жуда секинлик билан бартараф этилмоқда. Реконструкция ва техника жиҳатдан қайта ускуналаш эски лойиҳалар асосида олиб борилияпти, бу корхонани олдиндан келажакда техник қолоқликка мубтало қилади.

Бу ерда сафсатабозликка жуда саҳийлар, меҳнат коллективининг роли, инсон омили тўғрисида дабдабали гапиришга усталар. Бироқ комбинат ходимларининг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилаш бўйича амалий ишлар тўғрисида гап кетгудек бўлса активликларини сезиларли даражада сусайтирадилар.

Бунинг устига яқинда «Правда Востока» газетасида босилган мақола шуни кўрсатдики, комбинатнинг айрим раҳбарлари шунчалик лоқайд бўлиб қолганларки, улар хўжакўрсинчилик ва кўзбўямачилик ботқоғига шунчалик ботиб кетганларки, ҳатто ягона сиёсий кунларда кишилар билан жонли суҳбат қилиш муваффақиятлар тўғрисидаги қалбаки ҳисоботлар билан алмаштирилади. Бу нуқсонларнинг ҳаммаси фақат партия комитети кўз олдида намоён бўлмай, бевосита унинг фаол иштироки билан содир бўлмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми бундай муносабатни қайта қуришдаги хомхаёллик деб таърифлади. Раҳбар, коммунист сифатида, область партия комитетининг аъзоси сифатида ўртоқ У. С. Султонова, сизнинг партиявий виждонингиз бепарволигининг чегараси борми? Фрунзе район партия комитети ходимлари, ўртоқ Хўжаева бундай аҳволдан хабардорлар-ку, улар бу корхонада вақти-вақти билан бўлиб туришади.

Афсуски, бундай муносабат ягона эмас. Бошқа шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари фаолиятида ҳам шундай аҳволга дуч келмоқдамиз.

Сустлик ва бепарволик, нўноқлик ва кутиб туриш ҳар доим ҳам чидаб бўлмайдиган ҳодиса ҳисобланган. Бироқ тубдан қайта қуриш шароитларида улар жадаллаштиришга ғов бўлмоқдалар, демак, бундай сарқитлар йўлимиздан қатъий равишда супуриб ташланиши, оддий қилиб айтганда улоқтириб юборилиши керак. Кишиларда шундай активликни тарбиялаш оғир. Бироқ елкада сусткашлик, кутиб туриш юки билан олдинга томон ҳаракат қилиш янада мушкулдир.

Ўртоқлар, ҳар биримиз ва биргаликда ҳаммамиз съезд томонидан ишлаб чиқилган йўлнинг тўғрилиги ҳақидаги баландпарвоз гаплар ботқоғига реал амалий ишларнинг чўкиб кетмаслиги учун жавобгармиз, зероки, бизнинг олдимизда юксак онглиликни, фикрлаш ва амалий ишда таркиб топган андозалардан қатъий воз кечишимизни талаб этувчи катта, фидокорона иш турипти.

Иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг беш йиллик планида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш асосида область халқ хўжалигининг самарадорлигини анча ошириш назарда тутилмоқда. Область партия комитети ташаббуси билан биринчи бор ишлаб чиқилган «Интенсификация-90» регионал комплекс программаси унда белгиланган марраларнинг эгалланишини таъминлашга даъват этилган. Бу программада область экономикаси ва социал соҳасини сифат жиҳатидан янги даражага кўтариш назарда тутилган, машинасозликни илдам суръатлар билан ривожлантириш, ишлаб чиқаришни роботлаштириш, электроникалаш ва комплекс автоматлаштириш, тайёрланаётган буюмларнинг сифати ва истеъмол хусусиятларини кескин ошириш бўйича тадбирлар белгиланган.

Қўшимча меҳнат ресурсларини жалб қилмасдан туриб, ишлаб чиқариш ҳажмининг йиллик ўртача ўсиши 5—6 процентни ташкил этади. Юқори сифат категориясидаги буюмларнинг улуши 1990 йилга келиб икки баравар кўпаяди, маҳсулот таннархи 5—7 процент камаяди. Инвестиция сиёсатида сезиларли даражада ўзгаришлар бўлади. Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналарида асосий ишлаб чиқаришда механизация даражаси 70 процентга етказилади. Бу 2 мингдан ортиқ ишчи ўрнини бўшатиш имконини беради.

Озиқ-овқат программаси талабларига мувофиқ область агросаноат комплексини ривожлантириш марралари аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини янада тўлароқ қондиришни назарда тутади. Ўн иккинчи беш йиллик охирига келиб мева-сабзавот маҳсулоти тайёрлаш 1985 йилдагига нисбатан 1,4 баравар, гўшт ва тухум тайёрлаш учдан бир қисм, сут тайёрлаш деярли 20 процент ортади. Айни вақтда техника экинлари — пахта ва каноп етиштиришнинг юксак даражаси сақлаб қолинади.

Беш йилликда халқ хўжалигига капитал маблағ сарфлаш 21 процент кўпаяди, бу маблағнинг ярмини реконструкция қилиш ва техник қайта ускуналашга сарфлаш назарда тутилмоқда. Уй-жой қурилиши анча кенгаяди. Маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига 8,5 миллион квадрат метр уй-жой қуриш назарда тутилмоқда. Поликлиникалар, касалхоналар, мактаблар ва бошқа социал объектлар қурилишига ажратиладиган маблағлар ҳажми кўпаяди.

Транспорт ва алоқанинг бир маромда анча барқарор ишлашини таъминлаш назарда тутилади, хизмат кўрсатишнинг барча соҳаларини ривожлантириш суръатлари оширилади.

Шундан келиб чиқадиган бўлсак биз бугун шундай бир маррага келдикки, бу вақтда бутун фронт ва барча йўналишлар бўйлаб ҳужумни зўр куч-ғайрат билан кучайтиришимиз керак.

Планларимизни умуман ижобий баҳолаган ҳолда шуни таъкидлаш керакки, ҳали уларнинг доираси атрофида анчагина фойдаланилмаётган резервлар қолмоқда. Шунинг учун ҳам область партия комитети, шаҳар ва район партия комитетлари, совет ва хўжалик органлари белгиланган мақсадларга энг кам даража деб қарашлари керак. Шуниси аниқки, ишда туб бурилишни малакали партия ва хўжалик раҳбарлиги, кадрларни нуқсонларни бартараф этиш учун психологик қайта тарбиялаш билангина таъминлаш мумкин. Биз бундай камчиликларга шунчалик кўникиб қолдикки, улардан ҳеч ажралгимиз келмайди.

Ишни энг муҳимидан — план барча хўжалик фаолиятининг қонуни эканлигидан бошлаш керак. Маълумки, қатор йиллар давомида кўпгина раҳбарларнинг психологияси планга тузатишлар киритиш мумкинлиги, уни амалда эришилган натижаларга мослаш шароитларида таркиб топди. Бу аҳвол план интизоми даражасига ҳамон

(Давоми 2-бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси махсус мажлисида ҳукумат комиссиясининг 1986 йил 26 апрель куни Чернобиль АЭСида юз берган авария сабабларини текшириш натижалари, бу авария оқибатларини тугатиш ҳамда атом энергетикаси хавфсизлигини таъминлаш чоралари тўғрисидаги докладини муҳокама қилди.

Авария ана шу электр станцияси ходимлари реактор қурилмасидан фойдаланиш қоидаларини бир неча бор қўпол бузганликлари сабабли юз берганлиги аниқланди. Тўртинчи энергия блокида уни тунги вақтда планли ремонтга ўтказиш чоғида турбогенераторлар иш режимларини тадқиқ этиш билан боғлиқ экспериментлар ўтказилган. Бунда АЭС раҳбарлари ва мутахассислари бу экспериментга ўзлари тайёргарлик кўрмаганлар, эксперимент ўтказишни тегишли ташкилотлар билан келишиб олишга мажбур бўлсалар ҳам, бундай қилмаганлар. Ниҳоят ишларни амалга ошириш чоғида зарур контроль таъминланмаган ҳамда тегишли хавфсизлик чоралари кўрилмаган.

СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги ва «Госатомэнергонадзор» Чернобиль станциясида ишларнинг аҳволи контролсиз қолишига йўл қўйганлар, хавфсизлик талабларини таъминлаш, интизомни ва ана шу станциядан фойдаланиш қоидаларининг бузилишига йўл қўймаслик учун самарали чораларни кўрмаганлар.

Масъулиятсизлик ва бепарволик, интизомсизлик оғир оқибатларга олиб келди. Авария натижасида 28 киши ҳалок бўлди, кўплаб кишиларнинг саломатлигига путур етди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ҳалок бўлганларнинг қариндош-уруғлари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади. Уларнинг оилаларига давлат ҳар томонлама ёрдам бермоқда. Катта профилактика ишлари ташкил этилди. Бир неча юз минг киши медицина текширишидан ўтказилди. Ҳозирги вақтда 203 кишида нурланиш касаллиги диагнози аниқланди. Улардан 30 киши стационар шароитларида даволаш курсини ўтмоқда.

Реакторнинг бузилиши станция атрофида салкам 1 минг квадрат километр майдондаги территориянинг радиактив зарарланишига олиб келди. Бу майдонларда қишлоқ хўжалик ерлари обороттдан чиқиб қолди, корхоналар, қурилишлар ва бошқа ташкилотларнинг иши тўхтатиб қўйилди. Авария муносабати билан бевосита кўрилган зараргина икки миллиард сўмни ташкил этди. Халқ хўжалигини энергия билан таъминлаш қийинлашди.

Сиёсий бюро СССР прокуратураси Чернобиль АЭСида авария чиқишида айбдор бўлган шахсларга қарши жиноий иш қўзғатганлиги ва тергов олиб бораётганлиги, терговдан кейин унинг материаллари судга топширилишини эътиборга олди.

Оғир оқибатли аварияга олиб келган ишдаги катта хатолари ва камчиликлари учун «Госатомэнергонадзор» раиси ўртоқ Кулов, СССР Энергетика ва электрлаштириш министрининг ўринбосари ўртоқ Шашарин, ўрта машинасозлик министрининг биринчи ўринбосари ўртоқ Мешков, илмий-тадқиқот ва конструкторлик институти директорининг ўринбосари ўртоқ Емельянов эгаллаб турган лавозимларидан олиб ташландилар. Айни пайтда улар қаттиқ партиявий жавобгарликка тортилдилар. Чернобиль АЭСи собиқ директори Брюханов партия сафидан ўчирилди.

СССР Энергетика ва электрлаштириш министри ўртоқ Майорец Чернобиль АЭСига раҳбарлик қилишдаги жиддий камчиликлари учун ишдан олинишига лойиқ эканлиги таъкидланди. Лекин Сиёсий бюро унинг ана шу лавозимга тайинланганига ҳали кўп вақт бўлмаганлигини ҳисобга олиб, унга қаттиқ партиявий жазо берди, юз берган воқеадан тегишли хулоса чиқариб олмаса, қаттиқроқ жазога тортилиши ҳақида огоҳлантирилди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия Контроли комитетига, Украина Компартияси Марказий Комитетига, Москва шаҳар партия комитетига бошқа ходимларнинг жавобгарлиги масаласини кўриб чиқиш топширилди.

Мажлисда таъкидландики, авария оқибатларини бартараф этиш юзасидан катта ва дадил тадбирларнинг амалга оширилиши электростанцияда ва унинг атрофидаги жойларда вазиятни қисқа муддатда тубдан ўзгартиришга имкон берди. Чернобиль АЭСи хавфли зонасидан кўчирилган аҳоли учун уй-жойлар, маданий-маиший объектлар қурилмоқда, аҳолига етказилган моддий зарар тўланмоқда. Кишиларни иш билан таъминлаш юзасидан зарур чора кўрилмоқда.

Зарарланган реакторнинг ҳолати ишончли тарзда контроль қилинмоқда ва ҳеч қандай хавф-хатар йўқ. Авария бўлган энергетика блокини консервациялаш юзасидан мураккаб инженерлик тадбирлари амалга оширилмоқда.

Электростанция майдонини радиактив булғанишдан тозалаш, атроф территорияни, биноларни, иншоотларни, ускуналарни дезактивация қилиш кенг кўламда олиб борилмоқда. Тупроқ қатламини кўчириб олиш ва уни кўмиб ташлаш, жойларни махсус химиявий моддалар билан дорилаш юзасидан катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. Натижада радиация даражаси нормадагидан юқори бўлган районларда бу даража кескин камайди ва ҳозир фақат Чернобилда ва унинг яқинидаги айрим пунктларидагина йўл қўйиладиган нормадан ҳали ҳам юқоридир.

Сув ресурсларини муҳофаза қилиш учун Припят дарёсининг 20 километр масофадаги қирғоғини кўтариш билан бирга сув ҳавзасини пухта ҳимоя қилишни таъминлайдиган иншоотлар системаси барпо этилмоқда.

Сиёсий бюро шуни таъкидладики, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини тугатиш юзасидан шошилинч чоралар кўриш тўғрисидаги қарорини совет халқи астойдил тушуниб кутиб олди. Бу эса меҳнат коллективларининг, ҳар бир совет кишисининг олға сурилган вазифаларни ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшишга интилишларида ифодасини топди. Минглаб кўнгиллилар тиклаш ишларида бевосита қатнашиш истагини билдирдилар.

Совет кишилари авария оқибатларини тугатишга ёрдам фондига 400 миллион сўмдан кўпроқ пул ўтказдилар. Кўплаб коллективларнинг меҳнаткашлари бир смена бепул ишлаб бердилар.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси аварияни тугатиш ҳамда унинг оқибатларини бартараф этиш ишларини бажариш чоғида ишчилар, мутахассислар, олимлар, ҳарбий хизматчилар, медицина ходимлари, хизмат кўрсатиш соҳаси ходимлари фидокорлиги ва меҳнат жасоратини юксак баҳолайди. Алоҳида намуна кўрсатган ўртоқларни СССР орден ва медаллари билан мукофотлашга тақдим этиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Чернобиль атом электр станциясидаги авария жиддий сабоқ бўлиб, министрликлар ва идоралар, илмий, конструкторлик ва лойиҳа ташкилотлари, хўжалик, совет, партия органлари ундан узил-кесил хулоса чиқариб олишлари кераклиги таъкидланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси министрлик ва идоралардан мавжуд атом элекростанцияларидан хавф-хатарсиз фойдаланишни таъминлаш, ҳамма даражада технология интизомини мустаҳкамлаш, реактор қурилмалари ва бошқа ускуналар иш регламентига оғишмай риоя этиш учун талабчанликни ошириш юзасидан қўшимча чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни талаб қилди. Электростанцияга хизмат кўрсатувчи ходимларни қайта тайёрлаш ва уларни аттестациядан ўтказиш, махсус тренажерлар билан таъминланган ўқув-машқ марказлари тармоғини кенгайтириш кўзда тутилди.

Давлат назорати органларига барча атом электр станцияларининг ишини қатъий контроль қилиб туриш вазифаси топширилди.

Ишда юксак даражада уюшқоқлик, пухталик ва ишни ўз вақтида бажариш, чуқур билим ва маҳорат атом энергетикасидаги ҳар бир меҳнат коллективининг турмуш қонуни бўлиб қолиши керак.

Ҳукумат комиссияси, СССР министрликлари ва идоралари, Украина ва Белоруссия партия ва совет органларининг алоҳида диққат-эътибори авария рўй берган энергоблокни консервация қилиш, шу жумладан, уни батамом кўмиб ташлашга оид барча ишларни белгиланган муддатда туғаллаш муҳимлигига қаратилди. Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини тугатиш учун зарур бўлган машиналар, дезактивация воситалари, материалларни етказиб бериш топшириқларининг бажарилишини қаттиқ контроль остига олиш таклиф этилди. Бошқа жойларга кўчирилган аҳолининг уй-жой ва социал-маиший шароитини яхшилаш биринчи даражали вазифадир. Қишлоқ аҳолиси учунгина умумий саҳни салкам 700 минг квадрат метр бўлган уй-жой қуриш керак.

Ядро энергетикасини ривожлантиришга раҳбарлик ва масъулият даражасини ошириш, атом электр станцияларидан фойдаланишни яхшилаш мақсадида умумиттифоқ Атом энергетикаси министрлиги ташкил этилди.

Иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига атом электр станциялари партия ташкилотларига раҳбарлик даражасини ошириш, ишчилар, инженер-техник ва раҳбар кадрларни юксак масъулият руҳида тарбиялаш, меҳнат коллективларида интизом ва тартибни қатъият билан мустаҳкамлаш, ана шу корхоналар хавфсиз ишлашини таъминлаш масалаларига биринчи даражали аҳамият бериш вазифаси топширилди. Мазкур вазифаларни ҳал этишга партиявий таъсирни кучайтириш мақсадида атом электр станциялари партия ташкилотлари учун КПСС Марказий Комитети партия ташкилотчилари лавозимларини таъсис этиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Совет Иттифоқи Чернобиль АЭСидаги авария муносабати билан совет халқига бирдамлик билдирган социалистик давлатлардан астойдил миннатдордир. СССР маънавий мадад ва амалий ёрдам учун бошқа кўпгина мамлакатлар, уларнинг гражданларидан миннатдордир.

Мажлисда ядро хавфсизлигини таъминлаш учун кенг халқаро ҳамкорлик ва турли мамлакатларнинг биргаликдаги куч-ғайратлари зарурлиги таъкидлаб ўтилди. СССР ер юзидаги атом қурилмаларининг ишида авария эҳтимолига бутунлай барҳам берилишига эришиш учун бошқа мамлакатларга биргаликда куч-ғайрат сарфлашни таклиф этади. МАГАТЭ бош конференциясининг сентябрь ойида ўтказиш мўлжалланган махсус сессияси бу жиҳатдан муҳим аҳамиятга эгадир. Бизнинг мамлакатимиз сессия ишида амалий равишда қатнашишга тайёрдир ва турли давлатларнинг олимлари биргаликда янги туркумдаги реакторни яратишларини актуал вазифа деб ҳисоблайди. Шу билан бирга энергиянинг битмас-туганмас манбаи бўлиб қолиши мумкин бўлган бошқариладиган термоядро синтезини ўзлаштиришда ҳамкорликни жадаллаштириш зарур.

Ядро энергетикаси объектлари хавфсизлиги проблемасининг бошқа жиҳати ҳарбий ҳаракатлар ёки террорчилик ҳуружлари натижасида уларни қасддан вайрон этилишига йўл қўймаслик билан боғлиқдир. Ҳар қандай кўринишдаги ядро терроризмининг олдини олишга оид тадбирларнинг мустаҳкам системасини ишлаб чиқиш керак.

Планетамизда атом урушига моддий тайёргарликни тўхтатмай туриб, уруш олиб бориш воситаларини бутунлай тугатмай туриб ядро хавфсизлигига эришиш мумкин эмас. Совет Иттифоқи Ғарбдаги ҳарбий саноат комплексининг кескин қаршилигига қарамай, ўзи таклиф этган шу асрнинг охиригача дунёни ядро қуролидан халос қилиш программасини амалга оширишга азму қарор бергандир. Мазкур программа 1986 йилнинг 15 январида ўртага қўйилганидан бери мамлакатимиз қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш тўғрисидаги музокараларда реал аҳдлашувга эришиш имконини берадиган конкрет таклифларни ўртага қўйди.

Ядровий қуролланиш пойгасини жиловлаш, ядро қуролини қисқартириш ва ядро синовларини тўхтатишнинг реал тадбирларига ўтиш халқаро хавфсизликни таъминлаш ишида бурилиш нуқтаси бўлиб қолиши зарур. Жаҳон жамоатчилиги Америка маъмуриятидан Совет Иттифоқининг ўз ихтиёри билан ядро портлатишларини тўхтатиб қўйганлигига ижобий жавоб кутмоқда. Қурол-яроғларни ҳақиқатан ҳам чеклаш тинчликнинг мустаҳкамланишига ва ишончли ядро хавфсизлигига қўшилган энг яхши ҳисса бўлади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси министрликлар ва идоралар, маҳаллий партия ва совет органлари, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини тезроқ бартараф этиш, атом электр станцияларининг пухта ва хавфсиз ишлашини таъминлаш учун, халқ хўжалиги манфаатлари йўлида, меҳнаткашларнинг манфаатлари йўлида совет атом энергетикасини янада ривожлантириш учун зарур тадбирларни кўрадилар, деб қатъий ишонч билдирди.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

19 июлда ўн тўққизинчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент область Советининг саккизинчи сессияси бўлиб ўтди. Сессия бошланиши олдидан Советнинг партия группаси мажлиси бўлди. Мажлисни Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов олиб борди.

Сессияда 1986—1990 йилларда областни иқтисодий ва социал ривожлантириш плани ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари ҳамда хўжалик органларининг партия XXVII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми қарорлари асосида халқ хўжалиги комплекси самарадорлигини ошириш юзасидан вазифалари муҳокама қилинди. Область ижроия комитети раиси П. М. Абдураҳмонов шу масала юзасидан доклад қилди. План-бюджет доимий комиссияси раиси С. Р. Тўлаев қўшимча доклад қилди.

Сессия ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Л. Ш. Беккулбекова иштирок этди.

(Сессия ҳақидаги ҳисобот газетанинг навбатдаги сонларидан бирида эълон қилинади).

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

КПСС XXVII съезди қарорларини амалга ошириш чоғида 1986 йилнинг биринчи ярим йиллигида халқ хўжалигида ижобий силжишлар содир бўлди: план топшириқларини бажариш яхшиланди, ижтимоий ишлаб чиқариш ривожининг суръатлари ўсди, халқ фаровонлигини янада юксалтириш амалга оширилди, дейилади СССР Марказий статистика бошқармасининг 1986 йил биринчи ярмида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планининг бажарилиш якунлари тўғрисидаги ахборотида.

Жамғарма ва истеъмол учун фойдаланилган миллий даромад 1985 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан қарийб 10 миллиард сўм кўпайди.

Саноат маҳсулоти шу давр мобайнида 22 миллиард сўм миқдорида ўсди. Давлат капитал маблағлари ҳисобига асосий фондларни ишга солиш 2,8 миллиард

(Давоми [illegible]-бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1986 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ЯКУНЛАРИ ВА УНИНГ ҚАРОРЛАРИНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши 1-бетда).

катта зарар келтирмоқда. Ўтган ярим йиллида областдаги 29 саноат корхонаси асосий техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича белгиланган топшириқларни бажармади, ҳар 10 корхонанинг бири меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича планда белгиланган марраларга эришмади. Афтидан Собир Раҳимов ва Ленин районлари (Аҳмедов ва Ардатов ўртоқлар)да қайта қуриш жараёни жуда оғир бормоқда. Бу районларда ҳар икки-уч корхонанинг бири маҳсулот тайёрлаш бўйича планларни барбод қилди. Бекобод ва Олмалиқ шаҳарлари (Рўзиев ва Абдувосиқов ўртоқлар)даги корхоналарнинг учдан бир қисми ишлаб чиқариш ҳажми ўсиш суръатларини қисқартирдилар, Сергели районидаги (ўртоқ Зарубин) корхоналарнинг 40 проценти меҳнат унумдорлигини камайтириб юборди. Бунинг оқибатида ярим миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот олинмай қолди.

Планларни ошкора камайтириш билан хотиржам муросасозлик қилаётган, планларнинг қисқартиришга томон тузатилишига эришишга интилаётган раҳбарлар ҳам борки, бу айниқса ғазабланарлидир. Шу йилнинг ўтган олти ойида планнинг камайтирилишининг умумий суммаси салкам 20 миллион сўмни ташкил этди. Янгийўл биохимия заводи (ўртоқ Шубин), Олмалиқ мебель комбинати (ўртоқ Мажитов), «Ўзбекхиммаш» заводи (ўртоқ Вартеванян) ва бошқа қатор корхоналар директорлари шундай қилдилар. Бу идоравий нуқтаи назардан қандай бўлишини билмаймиз-ку, бироқ сиёсий нуқтаи назардан жадаллаштиришга қарши чиқишнинг ўзгинасидир: раҳбар коммунистлар съезд қарорларини бажармаяптилар.

Энг ачинарлиси шундаки, областнинг бирорта ҳам партия комитети ана шундай практикага принципиал баҳо бермади. Шундай суст, секин одимларимиз билан юксалишни жадаллаштиришни таъминлай оламизми, деган ҳақли савол туғилади.

Область партия комитетининг эса қайта қуришга тўсқинлик қилаётган эскиликнинг бундай сарқитлари билан келишиш нияти йўқ. Ҳозир вақт бошқача, эски даврга қайтиб бўлмайди. Буни шу вақтгача тушуниб етмаганлар биз билан бир йўлдан бора олмайди.

КПСС XXVII съездида янгича гапириб ўтилган проблемалар доираси жуда кенг. Бироқ улар орасида ишлаб чиқаришни янгилаш, уни реконструкция қилиш ва қайта ускуналаш каби жадаллаштиришнинг муҳим омилларини доим диққат-эътибор марказида сақлаш керак. КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми буни яна бир бор кўрсатиб ўтди.

Шу нуқтаи назардан асосий ишлаб чиқариш фондларини ривожлантиришнинг экстенсив формаларини қайсарлик билан тиқиштираётган айрим кадрларимизнинг позициясини тамомила тушуниб бўлмайди. Бунинг оқибатида 1985 йилда областда асосий фондларнинг актив қисмини янгилаш коэффициенти 1981 йилдагига нисбатан учдан бир қисмга камайди, уларнинг пассив қисми эса бир ярим баравар кўпайди. «Ўзбекрезинотехника», «Ўзбекхлопкомаш» бирлашмаларида, қишлоқ хўжалик машинасозлигининг қатор корхоналарида ўн иккинчи беш йилликда ҳам капитал маблағларнинг анчагина қисми янги қурилишларга сарфланади, техник қайта ускуналашга ажратиладиган маблағларнинг солиштирма улуши камлигича қолади. Айни вақтда бу корхоналардаги асбоб-ускуналарнинг 40 процентдан 60 процентгача қисми йигирма йилдан ошиқроқ вақтдан бери ишлатилмоқда. Бу корхоналарнинг раҳбарлари Искандаров, Турсунов ва бошқа ўртоқлар ўзлари танлаган йўл олдинга эмас, балки орқага олиб боришини наҳотки англамаётган бўлсалар.

Ёки Тошкент агрегат заводи (Р. М. Алимов)ни олиб кўрайлик. Ўтган беш йилликда корхонада техник қайта ускуналашга салкам 10 миллион сўм сарфланди. Шунга қарамай корхона ишлаб чиқариш ҳажмини камайтирди, сифат белгиси билан тайёрланаётган маҳсулот деярли икки баравар қисқарди. Бу ердаги салбий тенденцияни қандай бартараф этишмоқчи? Улар оддий йўл тутишди. Давлатдан ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун яна 17 миллион сўм сўрашди, бу маблағлардан самарани фақатгина беш йилликнинг охирги йилида олиш планлаштирилган.

Ваҳоланки, КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми талабларига жавоб берувчи анча қисқароқ ва самаралироқ йўл бор-ку. «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси мутахассислари ёрдами билан икки баравар кам маблағ сарфлаб, бир ярим-икки йил давомида заводда деталларга механик ишлов беришнинг ўзгарувчан ишлаб чиқариш системасини яратиш, меҳнат унумдорлигини анча кўтариш мумкин эди-ку.

Афтидан, завод раҳбарларигина эмас, шу билан бирга «Главмашхлопководство» бирлашмаси (ўртоқ Сафаров) раҳбарлари янги йўлларни қидириб топишни ўзларига эп кўрмаяптилар. Улар қишлоқ хўжалик машинасозлигини ривожлантиришнинг қатор бошқа муҳим муаммоларини ҳам эътибордан четда қолдирмоқдалар.

Бу ерда юксак самарали пахта териш техникасини яратиш бўйича ишлар жуда секинлик билан кенгайтирилмоқда. МКФ-6 каноп янчгичлар ва уларга эҳтиёт қисмлар тайёрлаш ҳеч қандай асоссиз тўхтатиб қўйилди. Ваҳоланки бизнинг областимиз мамлакатда бундай қимматли техник экинни етиштирувчи ягона областдир. Пахта модификациясидаги штанга пуркагичлари ҳам ишлаб чиқарилмаяпти. Бир қатор корхоналар ҳавасни келтирадиган даражадаги «қатъийлик» билан эскириб қолган маҳсулотни тайёрлашни давом эттирмоқда. Масалан, йигирма йилдан ортиқроқ вақтдан буён ҳеч қандай ўзгаришларсиз кўрак терадиган машиналар ишлаб чиқарилаётган «Чирчиксельмаш» заводи раҳбарларининг тутган йўлини қандай изоҳлаш ёки «Ташхимсельмаш» заводи қишлоқ меҳнаткашларига бир хил пуркагич-чанглатгични етказиб бераётганлигидаги қайсарлигини қандай оқлаш мумкин! Бу давр талаби билан бир хил одим ташлашни истамаслик, ижодий, янгича фикрлаш ва ҳаракат қилишни хоҳламаслик оқибатидир.

Ўз-ўзидан шундай хулоса келинади, ҳамма жойда ўзгартишлар тобора кучайиб бораётган бир вақтда, бирлашмада, унга қарашли бўғинларда масъулиятсизлик ва хотиржамлик кайфияти барҳам топмаган.

Очиғини айтганда, ўртоқлар, бизнинг шаҳар ва район партия комитетларимиз, кўпгина бошланғич партия ташкилотларимиз ишлаб чиқаришни янгилашга қаратилган муҳим партиявий йўлни амалга ошириш ҳақида катта ғамхўрлик қилаётганликлари ҳали унчалик сезилмаяпти. Область партия комитетининг оғир, енгил саноат, фан ва ўқув юртлари бўлимлари бу йўналишдаги куч-ғайратларни ҳақиқий штаблари, мувофиқлаштирувчилари бўлганларича йўқ.

Область партия конференциясида танқид қилингандан кейин ҳам область партия комитетининг секретари ўртоқ Гордиенко томонидан ҳамон ҳамма иш қилингани йўқ.

Ишлаб чиқариш потенциалини янгилаш учун кураш кенгайтирилаётган вақтда қувватлардан тўлароқ фойдаланиш тўғрисида қайғуришни ҳеч вақт эсдан чиқармаслик ҳам керак. Қилинган ҳисоб-китоблар шуни кўрсатдики, шу йўл билан фақатгина машинасозликда ишлаб чиқаришни 9 процент кўпайтириш, агар сменалик коэффициенти 1,6—1,7 га етказилса тахминан тайёрланаётган маҳсулот ҳажми деярли 170 миллион сўм ортиши мумкин экан.

Областда КПСС Марказий Комитети Пленуми томонидан маъқулланган ленинградликларнинг ташаббусини ёйиш учун катта имкониятлар бор. Зероки, ҳатто машинасозлик корхоналарида сменали коэффициент 1,4 дан ошмайди. Ҳозирги вақтда бизда янги, юксак унумли қимматли асбоб-ускуна эскисидан ҳам ёмон фойдаланаётганлигини кўрсатувчи фактлар учрамоқда. Масалан, «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўзбекистон металлургия заводи, «Чирчиксельмаш» заводи ва қатор корхоналарда рақамли программ бошқариладиган станокларнинг сменалик коэффициенти корхоналардаги умумий кўрсаткичдан паст. Айни вақтда бу коллективларда асбоб-ускуналарнинг ҳисобдан чиқариш коэффициенти уч процентдан ошмаяпти, Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинати, Олмалиқ рўзғор химияси заводи, «Ташхимсельмаш» заводида у бор-йўғи 1,5 процентни ташкил этади. Олмалиқ (ўртоқ Абдувосиқов), Бекобод (ўртоқ Рўзиев), Чирчиқ (ўртоқ Асепков) шаҳар партия комитетлари, Ленин район партия комитети (ўртоқ Ардатов) юқорида келтирилган ва шунга ўхшаш бошқа корхоналар раҳбарларининг ишга, очиғини айтганда, масъулиятсизлик билан муносабатда бўлаётганликларига чурқ этмай келишувчилик қилмоқдалар. Бунинг натижасида фонд самарасининг камайиши давом этмоқда. Бунинг устига ҳар уч корхонанинг бири ўн иккинчи беш йилликда уни камайтиришни планлаштираяпти.

Бу қандай жадаллаштириш бўлади, ўртоқлар?! Бундай ҳаракат билан биз ўн иккинчи беш йиллик охирига бориб ҳам лозим суръатга эришолмаймиз.

Шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари мавжуд қувватларнинг иш билан таъминлаш масалаларини қаттиқ назорат остига олишлари керак. Область партия комитетининг тегишли бўлимлари Тошкент илмий маркази билан биргаликда областда ленинградликларнинг ишнинг сменалигини кўпайтириш, эскириб қолган станоклар ва машиналарни фойдаланишдан чиқариб ташлаш бўйича тажрибасини жорий қилиш юзасидан комплекс тадбирларни оператив ишлаб чиқишлари ва тасдиқлаш учун область партия комитети бюросига киритишлари керак.

Ишни икки-уч сменада ташкил этиш вақтида пала-партишликка, ўйламасдан иш қилишга, кампаниячиликка ҳеч вақт йўл қўймаслик, ўртоқ М. С. Горбачев таъкидлаганидек, транспорт, ўқув юртлари, мактабгача ёшдаги болалар муассасалари ишини қайта кўриб чиқишга, корхоналарда кечки ва тунги вақтларда қулай маиший шароитларни яратиб беришга жуда синчковлик билан эътибор бериш лозим.

Қувватларни рационал иш билан таъминлаш масалалари меҳнат ресурсларидан фойдаланишнинг, ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган аҳолини жалб қилишнинг кескин муаммоси билан бевосита алоқадор эканлигини эътибордан четда қолдирмаслик керак. Мутахассисларнинг ҳисобларига кўра областда реал фойдаланилмаётган меҳнат ресурслари анчагина бор. Ишчи кучи етиб ортаётган бир вақтда корхоналар филиаллари, масалан, Пискентдаги каноп фабрикаси, Паркент ва Коммунистик районларидаги тикувчилик ишлаб чиқаришлари аранг бир смена ишлаётганлигига йўл қўйиб бўлмайди.

Иш билан банд бўлмаган аҳоли табақаларини меҳнат жараёнига жалб қилиш, амалга оширилаётган чораларнинг корхоналар иш режимини қайта қуриш, қувватларни самарали иш билан таъминлаш билан узвий боғлаш бутун область партия ташкилотининг кечиктириб бўлмас вазифасидир.

Хўжалик юритишнинг сиёсий маъноси маҳсулот сифатини яхшилаш масалаларидаги каби ҳеч қаерда кучли намоён бўлмайди. Бу муаммонинг партия томонидан умуммиллий вазифаси даражасигача кўтарилиши бежиз эмас. Афсуски, кўпгина партия комитетлари, хўжалик раҳбарлари фаолиятида тайёрланаётган маҳсулот сифатини тубдан яхшилашга қаратилган лозим силжишлар ҳали ҳам йўқ. Олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ярим йиллик план қатор шаҳарлар ва районларда барбод қилинган, Тошкент шаҳрида у бор-йўғи 97,6 процент бажарилган бўлса, қандай қайта қуриш ҳақида гап бўлиши мумкин? Ўртоқ Б. Ф. Сатин, бу пойтахт партия ташкилоти жадаллаштириш йўлида кўрсатиши лозим бўлган намуна бўлмаса керак, деб ўйлаймиз.

Область ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятининг ҳамон уддасидан чиқаолмаётганлигига биз ҳаммамиз бефарқ қараб туролмаймиз, ўртоқлар. Ишлаб чиқаришнинг жами ҳажмида юксак сифатли буюмларнинг солиштирма улуши бор-йўғи 13,5 процентни ташкил этмоқда. Афтидан айрим кишилар КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатномасида маҳсулот сифатини яхшилаш масалалари ҳақида ҳақиқатан қайғурилаётганлиги баён этилган жумлаларни эътиборга олмаётганга ўхшайдилар. Давлат стандарти инспекцияси томонидан шу йил ўтказилган текшириш кўпгина корхоналарда технологик интизом бузилаётганлигини аниқлади. Бунинг оқибатида «Ўзбекхиммаш», «Чирчиксельмаш», «Геологоразведка» заводлари, «Средазэлектроаппарат», «Средазкабель» бирлашмаларининг бир қатор буюмлари Сифат белгисидан маҳрум қилиндилар. Сўнгги корхона иши ҳақида алоҳида тўхталиб ўтиш керак. Шуни эслаш кифояки, ўртоқ М. С. Горбачев Тюмень областида бўлганида шу бирлашма коллектив етказиб бераётган кабель маҳсулотининг паст сифатлилиги масаласи кўтарилган эди. Шундан бери бир йил ўтди, ўзгариш бўлдими? Янги юксак сифатли кабель ўшанда ҳам йўқ эди, ҳозир ҳам йўқ. Афтидан Маҳкамов ва Андронов ўртоқларда фақатгина партиявий масъулиятгина эмас, шу билан бирга ўз заводи маркаси шуҳрати учун ғурурланиш ҳисси ҳам етишмайди.

Куйбишев район партия комитети (ўртоқ Емельянов), шунингдек шаҳар партия комитети ҳам бу масалада ниҳоят тартиб ўрнатишларини истар эдик.

Умуман, тайёрланаётган маҳсулот сифати учун масъулият тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтиш керак. Биз бундай камчилик учун корхоналар раҳбарларидан қаттиқ талаб қиламиз. Аслида брак аниқ бир иш жойида юзага келади, сифатсиз буюмларни беғам кишилар, шу жумладан, коммунистлар ҳам тайёрлайдилар. Шундай экан, аниқ айбдордан брак учун моддий зарар ундириб олиш, унинг малакасини пасайтириш бизда қўлланилмайди. Бракчи коммунистлар эса ўз партия ташкилотлари олдида бутун жиддийлиги билан жавоб берганликлари тўғрисидаги мисоллар бизда умуман йўқ. Маҳсулот сифатига талабчанлик кескин ошган ва қатор корхоналарда маҳсулотни давлат томонидан қабул қилиш жорий этилаётган ҳозирги вақтда партия ташкилотлари, хўжалик раҳбарларидан туб қайта қуришни шундай амалга ошириш талаб этиладики, бунда янги шароитлар маҳсулот сифатини оширгани ҳолда ишлаб чиқариш ҳажмини камайтиришга олиб келмасин.

Аҳолининг юксак сифатли халқ истеъмоли товарларига нисбатан эҳтиёжини қондириш муаммоси тобора биринчи даражали масала бўлиб қолмоқда. Шуни эслатиб ўтмоқчимизки, беш йилликда биз бундай маҳсулотлар тайёрлаш ҳажмини деярли бир ярим баравар оширишимиз ва уч миллиард сўмликкача етказишимиз керак.

Афсуски, таҳлил бу масалада халақит бераётган омиллар кучли эканлигини кўрсатиб турипти, биз қатор раҳбарларнинг бу муҳим ишга ўз муносабатини ўзгартиришни истамаётганлигини, кўпинча бунга қобилиятсиз эканлигини ўзгартираолганимиз йўқ. Шу йилнинг олти ойида областдаги ҳар беш корхонанинг бири чакана нархларда маҳсулот ишлаб чиқариш планининг бажарилишини барбод этди, бундан деярли 23 миллион сўмлик маҳсулот олинмай қолди, 76 корхона халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ҳажмини ўтган йилги даражадан ҳам камайтириб юбордилар.

Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Тошкент трактор заводи, «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмалари, тепловоз ремонти заводининг Сигедин, Мусин, Содиқов, Мартьянов каби йирик раҳбарлари ва бошқа корхоналар раҳбарларининг фаолиятсизлигини бартараф этишга, қотиб қолган хўжалик юритиш тафаккурини жонлантиришга ҳозирча эришиб бўлмаяпти. Уларнинг халқ учун товарлар ишлаб чиқаришга бўлган муносабатини бошқача қандай қилиб баҳолаш мумкин? Фақатгина сўнгги бир ярим йил ичида «Союзпромвнедрения» ташкилоти оғир саноат корхоналари ўзлаштиришлари учун янги товарларнинг 381 та намунасини берди. Ваҳоланки, бундай товарлар ҳар бештасидан бирини ишлаб чиқаришга киришиш тасдиқланди. Тошкент трактор заводи каби индустриямиз гиганти ҳар бир сўмлик иш ҳақи ҳисобига бор йўғи саккиз тийинлик халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқараётганлиги ҳақида гапириш уят-ку. Бундай позиция бир неча бор танқид қилинди. Афтидан, область партия комитети бюроси ўз ҳукмини ўтказиши лозимга ўхшаб турибди.

Моддий ресурслардан самарали фойдаланиш масаласи шу кундаги энг муҳим масалалардан биридир. Маълумки, область партия конференциясида биз ёқилғи, энергия, хом ашё ва материалларга бўлган эҳтиёж ортишининг 70 процентгача бўлган қисмини бундай ресурсларни тежаш ҳисобига қондириш вазифасини қўйган эдик. Шунга қарамай кўпгина хўжалик раҳбарлари эски тушунчалар асирлигида яшашни давом эттирмоқдалар, давлатдан кўпроқ олиб, унга камроқ беришга интилмоқдалар. Шундай мисол келтирмоқчиман: ўтган ярим йилликда Ўзбекистон металлургия заводи электр энергияни тежаш бўйича белгиланган топшириқни 180 процент қилиб бажарди. Агар ўтган йили корхонада энергия ортиқча сарфланганлиги ҳисобга олинса, буни фақат табриклаш лозим эди. Бироқ нисбатан чуқурроқ таҳлил қилинганда бундай «тежамкорлик»дан из ҳам қолмайди, чунки заводда бракдан кўрилаётган зарар деярли қисқармаяпти, печлар металл эритиш давомида кўплаб тўхтаб қолмоқда, ёқилғи исроф бўлаяпти. Бундан «топқир» завод раҳбарлиги электр энергия учун оширилган лимит ундириб олганлар.

Овсюк ва Тўрақулов ўртоқлар, бундай «уддабуронлик» партия талабларига зид эканлигини очиқ айтишга тўғри келади.

КПСС XXVII съезди бизнинг олдимизга ишлаб чиқаришда ва турмушда амалда ҳамма жойда ва ҳамма нарсани тежаш, хўжасизлик ва талон-тарожликларга бефарқ қарамаслик вазифасини қўйди.

Ўртоқлар! Ўн иккинчи беш йилликда область агросаноат комплекси олдида мураккаб вазифалар турипти. Энг асосийси деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришни таъминлаш, ҳар бир гектар суғориладиган ердан олинадиган самарани сезиларли даражада кўпайтириш талаб этилади.

Областда суғориладиган экин майдонларини кенгайтириш имкониятлари амалда тўла барҳам топганлиги ҳисобга олинса, биз фақатгина мавжуд моддий-техника, ер-сув ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, агросаноатнинг барча тармоқларига фан-техника тараққиёти ютуқларини кенг жорий қилиш ҳисобигагина деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни оғишмай кўпайтирилишини таъминлашимиз мумкин ва лозим. Биз химиялаштириш, мелиорациялаш, комплекс механизациялаш асосида интенсив технологияни жорий этишни активлаштириш, ҳосилдорликни ҳар томонлама ошириш, қишлоқ хўжалигида меҳнатни ташкил этиш ва уни моддий рағбатлантиришнинг прогрессив усулларини такомиллаштиришни ўзимизнинг асосий резервларимиз деб ҳисоблаймиз. Ўртоқлар, бу принципиал масаладир. Бу ишни аввало масъулиятни ошириш, давлат интизомини мустаҳкамлаш, камчиликлар, пала-партишликлар ва совуққонликка нисбатан муросасозлик, бефарқликдан қатъий воз кечишдан бошлаш керак.

Чуқур ўзгаришлар қилмасдан туриб ҳам ерга авайлаб муносабатда бўлиш, унда хўжаликни оқилона юритиш лозимлиги маълум-ку. Масалан, Янгийўл районидаги «Октябрь» (ўртоқ Тўрақулов), «Партия XXI съезди» (ўртоқ Мараҳимов) колхозларида элементар агротехника қоидаларига амал қилинмаётган, сув танқислиги шароитларида қимматли оби-ҳаёт исроф қилинаётган, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши актив кураш олиб борилмаётган шароитда жуда такомиллашган технологияни жорий қилиш ҳам нима бериши мумкин?

Бу ва районлардаги айрим бошқа хўжаликларда ғўза ўз ривожидан орқада қолаётганлиги ажабланарли эмас.

Район партия комитети бошланғич партия ташкилотлари ва хўжаликлар раҳбарлари ўтмишдаги хатоларидан қачон хулоса чиқариб оладилар, қачон ернинг ҳақиқий хўжайинлари бўлиб қоладилар?

Ўртоқ Дадабоев, сизнинг биринчи секретарь сифатида шаклланишингиз учун вақт лимити тугади ва майда-чуйда ишлардан, бефойда уринишлардан ва тарқоқликлардан халос бўлиб, эътиборни энг муҳим масалага жамлаш вақти келди.

Пахта асосий экингина бўлиб қолмай еримизнинг нони эканлигини ҳам яна бир бор таъкидлаб ўтишни истар эдик. Пахта ҳақида ғамхўрликда бизнинг ватанпарварлик ғуруримиз ва интернационал бурчимиз бир-бирига қўшилиб кетиши керак. Ҳозирги вақтгача ҳар гектар ердан 25 центнердан бироз кўпроқ пахта ҳосили етиштиришни ўзига эп кўраётган хўжаликлар ва районларнинг коммунистлари, раҳбарлари шуларнинг ҳаммаси ҳақида жиддий ўйлаб кўришлари даркор.

Биз ҳар гектар ердан ками билан 32—35 центнердан пахта ҳосили олишни таъминлаш учун барча имкониятларга эгамиз ва шунга мажбурмиз. Партиянинг жадаллаштириш тўғрисидаги талабларига бизнинг жавобимиз ана шундай бўлиши керак ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, область агросаноат комитетининг барча бўғинлари ўзларининг бутун куч-ғайратларини шунга эришишга сафарбар этишлари лозим.

Яқинда бу масалалар район партия комитетларининг биринчи секретарлари, район агросаноат бирлашмалари раислари, хўжаликлар раҳбарлари ва мутахассислари иштирокида пахтакорларнинг область кенгашида батафсил муҳокама қилинди, пахтадан юқори ҳосил етиштиришни таъминлаш бўйича тавсиялар ишлаб чиқилди. Эндиликда шу тавсияларни ҳар бир хўжалик, ҳар бир бригадада кечиктирмай амалга ошириш, барча ташкилотчилик ва сиёсий ишимизни шу вазифага бўйсундиришимиз керак. Бўлажак ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарлик билан боғлиқ бўлган барча масалаларни қаттиқ назорат остида тутиш, пахта териш техникаси ва пахта заводларининг моддий-техника базаси ремонтини ўз вақтида ва юксак сифатли тугаллаш керак.

Озиқ-овқат программаси занжиридаги энг муҳим бўғинларнинг бири — жамоат чорвачилиги ҳақиқий партия ғамхўрлигини, куч-ғайратларни анча кучайтиришни талаб этади. Уни ривожлантириш бўйича яхши қарорлар бир неча бор қабул қилинди, бироқ бу тармоқда тубдан ўзгаришга ҳали эришилганича йўқ. Биринчи ярим йиллик якунлари бўйича 53 колхоз ва совхоз сут етиштириш топшириқларининг уддасидан чиқмади. Ҳар беш хўжаликнинг бири давлатга гўшт топшириш планини бажармади.

Оҳангарон (ўртоқ Миркомилов) ва Паркент (ўртоқ Салимов) районларида сигирлардан сут соғиб олиш камайиб кетди, Ғалаба (ўртоқ Холмирзаев) Янгийўл (ўртоқ Дадабоев) ва Чиноз районларида сут етиштиришнинг камайишига йўл қўйилди. Бундан ташқари, Чиноз районида йирик шохли қорамоллар сони камайди. Кам вазнли молларни сўйишга топширишга йўл қўйилмоқда, тухум етиштириш камайди. Дағал озуқа тайёрлаш даражаси ўртача область суръатларидан орқада қолмоқда, бундай озуқа ўтган йилдагига нисбатан деярли 8 минг тонна кам тайёрланди.

Ўртоқ Гришчук манманлик кайфияти, эришилган ютуқларни ҳаддан ташқари юқори баҳолаш, юмшатиб гапирилганда, иш якунларига мувофиқ эмаслиги сизга маълум эмасми? Область партия комитети районда кадрларнинг психологик қайта қуриш ҳали давр одимига бутунлай жавоб бермаяпти деб ҳисоблайди. Афтидан бу ишни сиз аввало ўзингиздан бошлашингиз керак. Район партия комитетлари, шаҳар партия комитетларининг биринчи секретарлари ишнинг кўнгилдагидек боришига эришишлари учун юксак масъулият, ютуқларга баҳо беришда танқид ва ўз-ўзини танқид вазифаларни чуқур тушуниш сўзнинг том маъноси билан партиявийлик ҳиссини намойиш этишлари керак. Фақат шундагина район ёки шаҳарда муваффақиятли якунларга эришишга, ижодий вазиятнинг вужудга келишига ишониш мумкин.

Партия комитети биринчи секретарининг роли аввало ишнинг барча участкаларида дўстона, бир маромдаги ишни ташкил этишда намоён бўлиши керак. Бу роль ўз зиммасига кўпроқ юмуш олишда, ҳамманинг ишини бажаришда ва масалан Бўстонлиқ районида бўлиб ўтган ғаройиб воқеа сингари воқеаларда акс этмаслиги керак. Бўстонлиқ район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Айдарқулов отпускага кетиши билан районда сут соғиш кескин камайиб кетди.

Биз чорвачиликни ривожлантиришга партия раҳбарлигини янада кучайтириш муаммоларини кўриб чиқар эканмиз, диагнозни ўз вақтида қўйишимизгина кифоя эмас, энг муҳими бу ерда мавжуд бўлган нуқсонларни бартараф этиш учун шошилинч чоралар кўришимиз лозим. Масаланинг моҳияти кадрлардир. Масалан, тармоқдаги кўпгина камчиликлар зоотехниклар, ветеринарлар, молбоқарлар ва бошқа касб эгаси бўлган чорвадор кадрларни танлаш ва ўқитишдаги катта камчиликлар, уларга нисбатан суст талабчанлик, чорвачиликнинг турли бўғинларида лозим даражада партия таъсирининг йўқлиги билан бевосита боғлиқдир.

Бунинг оқибатида чорвачилик бир жойда депсиниб турибди. Зотли моллар етиштириш даражаси кўнгилдагидек бўлмаяпти, подаларни қайта тўлдириш ёмон аҳволдадир.

Она поданинг норматив дагидан ортиқча нобуд қилиниши, юқумли касалликларга қарши курашнинг сустлиги оқибатида сигирлар сони беш йилликда бор-йўғи 2,7 минг бошга кўпайди. Коммунистик районида (ўртоқ Бабанец), шу даврда сигирларнинг йиллик ўртача исроф бўлиши 33 процентни ташкил этди, яъни аслини олганда барча пода норма бўйича 5—6 йилда янгиланиш ўрнига ҳар уч йилда янгиланиб турди.

Афсуски бундай мисоллар ягона эмас. Худди шундай нобудгарчилик Бўка (ўртоқ Пирнафасов), Ўрта Чирчиқ (ўртоқ Камолов), Тошкент (ўртоқ Тўрахонов) районлари ва қатор бошқа районларда содир бўлди. Ишга шунчалик хўжасизларча муносабатда бўлиш мумкинми?

Ёки чорвачиликнинг моддий техника базасини мустаҳкамлаш каби муҳим проблемани олиб кўрайлик. Ўтказилган инвентаризация шуни кўрсатдики, бу тармоқда фақатгина шу беш йилликда 27 минг сигир, 46 минг бузоқ боқиладиган молхоналарни реконструкция қилиш ёки қўшимча қуриш, қатор бошқа объектларни ишга тушириш қатъий талаб этилади. Шуниси ажабланарлики, областда паст ваакумли самарали соғиш қурилмалари қўлланаётган бир вақтда қатор хўжаликларда, масалан Бўка ва Паркент районидаги хўжаликларда сигирни ҳамон қўлда соғиш давом этмоқда. Бироқ область агросаноат комитети (ўртоқ Гусаков) бу масалаларни иккинчи даражали масалалар деб ҳисоблаётганга ўхшайди. Чунки, у яқин икки йил ичида бундай қурилмаларга бўлган эҳтиёжнинг фақатгина учдан бир қисмини қондиришни планлаштирмоқда.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумида таъкидланган энг асосий масала озуқа етиштириш даражасини анча ошириш масаласидир. Чорвачиликнинг барқарор ривожланиши кўп жиҳатдан ана шу масаланинг муваффақиятли ҳал қилинишига боғлиқ.

Бу соҳада бизнинг мақсадимиз аниқ — қиш мавсуми учун шартли ҳар бир бош чорва ҳисобига ками билан дағал ва ширали озуқаларнинг 20 центнер озуқа бирлигини тайёрлаш, ёз даврида мўл-кўл яшил конвейерни таъминлаш, дон ва концентратларнинг сарфини иложи борича кўпроқ қисқартиришдан иборатдир.

Ўртоқлар, бу ерда ҳам бизнинг ягона йўлимиз бор. У ҳам бўлса суғориладиган ҳар гектар ердан камида 8—10 тоннадан озуқа бирлиги олишга эришишдир. Бу район партия комитетларига ҳам, бошланғич партия ташкилотларига ҳам, область агросаноат комитети хўжаликлари раҳбарларига ҳам, унинг жойлардаги барча бўғинларига ҳам яхши маълум. Фақат шу масала юзасидан қабул қилинган қарорлар ва ўтказилган кенгашларни санаб ўтиш анча вақтни олган бўлур эди. Амалда эса бу кўпинча камчиликларни бартараф этиш бўйича бамисоли актив иш олиб борилаётганлигини кўрсатиш учун керакдир. Масалан, ўтган йили Оҳангарон, Бўстонлиқ, Оржоникидзе ва Янгийўл районлари ҳар гектар ердан бор-йўғи 30—50 центнер озуқа бирлиги олдилар, область бўйича эса бу кўрсаткич ўртача 54 центнердан ошмади. Энг ташвишланарлиси шундаки, бу йил ҳам айтарлик ўзгаришлар бўлмаяпти.

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози раҳбарлари Орзиқулов, Мирюсупов ўртоқлар, Бўка районидаги Жамбул номли колхоз раҳбарлари Ҳайдаров, Ҳожибоев ўртоқлар, Ғалаба районидаги Киров номли колхоз раҳбарлари Чинибеков, Одилбеков ўртоқларнинг суст-бефарқлик позицияларини бартараф этиш учун яна қандай салмоқли кўрсатмалар ва чоралар керак деб сўраш мумкин? Бу хўжаликларда бугунга келиб озуқа тайёрлаш планининг бажарилиши 30 процентдан ҳам ошмаган.

Агар тегишли район партия комитетлари шундай фактларга принципиал баҳо берганларида эди, область партия комитети пленумида шу ҳақда гапириб ўтириш лозим бўлмасди.

Ниҳоят, озуқа етиштириш проблемаларига, тармоқнинг даражасини оширишнинг бошқа муҳим омилларига бўлган муносабатни тубдан ўзгартириш вақти келди. Агар биз бу ишда сезиларли силжишга эришмасак сут чорвачилиги маҳсулдорлигини ошириш, беш йиллик охирига келиб ҳар бир соғин сигирдан сут соғиб олишни 3,5 минг килограммгача кўпайтиришдан иборат маррани эгаллашда катта қийинчиликлар вужудга келтирамиз.

Область партия комитетининг қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат саноати бўлими, район партия комитетлари бу масалалар билан амалда шуғулланишлари керак.

Ҳозирги пайтда партия ва совет органлари томонидан аҳолини мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилашдек кечиктириб бўлмас вазифани ҳал этиш йўлида кўп куч-ғайрат сарфланмоқда, буни пленум қатнашчилари биладилар. Бироқ, сабзавот ва мевани тайёрлаш, қайта ишлаш ва сотишда вужудга келаётган янги механизм ишга тушиб кетмаяпти. Республика активи йиғилишида бизни жуда ҳаққоний танқид қилишди. Аҳоли ҳақли равишда ҳозирги авжи ёз палласида бозор нархлари юқори бўлиб турганлиги учун эътироз билдирмоқда. Бунга ажабланмаса ҳам бўлади, чунки давлатга сабзавот сотиш йиллик плани Паркент районида 1 процент, Оҳангарон районида — 4, Оржоникидзе районида — 21, Калинин районида — 28, Тошкент районида 37 процент бажарилди, холос.

Ана шу районларнинг, шунингдек, бошқа район партия комитетларининг секретарлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг бу хусусдаги қарори талабларини билан танишлар, албатта. Лекин уни бажариш борасида қандай реал чора кўрилди? Ишнинг қайта қурилгани қани? Чамаси область партия комитети ҳам, унинг бюроси ҳам изчиллик ва принципиаллик кўрсатмаяптилар, бу масалада керакли талабчанлик қилмаяптилар. Ана шу масалаларда область партия комитетининг секретари ўртоқ Сайдалиев етарли қатъият кўрсатмаётганлиги, баъзан либерализмга йўл қўяётганлиги сезилиб турибди.

Очиқ айтишимиз керакки, Тошкент шаҳар партия ва совет органлари, «Ташплодоовощ» бирлашмаси бўлинмалари қишлоқ аҳли билан икки томонлама алоқа ўрнатиш учун ҳали ҳамма чораларни кўрган эмаслар. Ихтисослашган магазинлар тармоғи кўнгилдагидек жиҳозланмаган, сабзавот ва меваларни саралаш яхши йўлга қўйилмаган, бу ҳол маҳсулот бузулишига олиб келади, транспорт алоқалари йўлга қўйилмаган, мева-сабзавот маҳсулотини сақлаш учун мўлжалланган мавжуд қувватлардан ниҳоятда қониқарсиз фойдаланилмоқда. Бу ишда мавжуд ўғирликлар, порахўрлик, бошқа суиистеъмолларга қарши астойдил курашилмаяпти.

Аҳолини сабзавот ва мевалар билан таъминлашни ташкил этиш муаммолари тўғрисида гапирганда шуни таъкидлаш керакки, шу вақтгача хўжаликлар фаолиятининг асосий кўрсаткичи заказларни муддатларида ва хилларига қараб бажариш даражаси эмас, балки мева-сабзавот маҳсулоти топширишнинг ялпи ҳажми бўлиб келди. Ваҳоланки, аҳоли эҳтиёжини қондириш асосий ўринда туриши керак эди. Ялпи ҳажм бўйича ҳисобот бериш практикасига қатъий барҳам бера бориш керак. Колхоз ва совхозларнинг фирма магазинларини вужудга келтиришдек ҳозироқ ўзини оқлаган тажрибани ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб кенг ёйиш, «дала-магазин» принципи бўйича тўғридан тўғри алоқаларни кучайтириш керак. Мавсумий, чакана ва харид нархлари қўйиш учун маҳаллий Советларнинг ҳуқуқларидан тўлиқроқ фойдаланиш керак. Ана шунда аҳолига юқори сифатли сабзавот ва меваларни кенг ассортиментда етказиб бериш ва сотишдан манфаат кўрилади. Партия комитетлари, область агросаноати шаҳарликларни мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш учун ҳамма иқтисодий воситаларни ҳаракатга келтиришлари керак.

Умуман, Озиқ-овқат программасини бажаришда биз ўз қишлоқ хўжалик маҳсулотимизни кўпайтириш ҳисобига область аҳолиси эҳтиёжларини бирмунча тўлиқроқ қондиришни таъминлашимиз зарур.

Бу вазифани ҳал этишда биз область агросаноат комитети, унинг жойлардаги органлари — РАПОлар, колхоз ва совхозлар, озиқ-овқат саноати, хизмат қилиш соҳаси корхоналарининг бирмунча пухта ишлашини талаб қилишга ҳақлимиз. Ҳозирча область агросаноатининг иш даражаси ва сифати, услуби бизни қаноатлантирмайди. Баъзан, ҳатто комитет аппаратининг ўзида ўртоқлар иқтисодий вазиятни тўла билмайдилар, жойларда эса бу иш кўпинча ўз ҳолига ташлаб қўйилган бўлади. Бир қатор ходимлар ҳозирча ишни қайта қура олмаганлар ёки бу соҳада партия бизга берган имкониятдан фойдаланишни истамаяптилар, пухта ўйланган, чуқур таҳлилли иш ўрнига аввалгидек қоғозбозлик ва буйруқбозлик билан шуғулланадилар, бюрократизм ва тепса-тебранмасликдан қутулолмаяптилар.

Умуман, ҳозирги вақтда область агросаноатида кадрлар билан ишлаш ниҳоятда муҳим аҳамият касб этмоқда. Партия ташкилотлари шуни назардан қочирмасликлари керакки, ҳозирги вақтда қишлоқда ҳар уч бош мутахассисдан бири ўз касби бўйича олий маълумотга эга эмас, деҳқончиликдаги ўрта бўғин раҳбарларининг учдан иккиси ва чорвачиликда қарийб ярми практиклардир. Айни вақтда ўтган беш йилликда Тошкент халқ хўжалик институтини битириб чиққан 289 киши область хўжаликларига ишга жойлаштирилмади. Жадаллаштиришнинг яна бир муҳим резерви мана, қаерда яшириниб ётибди.

Область агросаноати раҳбарлари, биринчи галда область партия комитетининг бюро аъзоси ўртоқ Гусаков масалаларга сиёсий назар билан янада дадилроқ қараши, қатъийроқ ҳаракат қилиши, фойдали ташаббуслар, эскирган йўл-йўриқ ва ҳар хил ғовларга дуч келиб қолган жойда омилкор бўлиши керак.

(Давоми 3-бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1986 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ЯКУНЛАРИ ВА УНИНГ ҚАРОРЛАРИНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши 2-бетда).

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида биз капитал қурилишни тубдан қайта қуриш зарурати олдида турганлигимиз таъкидланди. Бу партия кўрсатмаси бизнинг областимиз қурилиш комплекси учун алоҳида актуалдир. Бошланган ижобий силжишларга қарамай бу соҳада қайта қуриш изчил давом этаяпти, деб айта олмаймиз.

Кучлар ва маблағларни кўпдан-кўп объектларга сочиб юбориш ҳамон давом этмоқда. СССР қурилиш банкининг область идораси томонидан қисқартириш учун таклиф қилинган 102 та қурилишнинг йиллик капитал маблағлари ҳажми 31 миллион сўмликдан ортиқ бўлган тўртдан уч қисмини буюртмачи Иттифоқ ва Иттифоқ республика министрликлари ҳар хил сабабларни рўкач қилиб пландан чиқариб юбормадилар.

Пухта ишланмаган, баъзан эса техник лойиҳалари йўқ қурилиш ва объектларни планга киритишдек ярамас одат тугатилган эмас. «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлиги ўжарлик билан шундай позицияда турибди. У бир неча йилдан буён 160-трест пудрат ишлари планига лойиҳа-смета ҳужжатлари тўла ҳажмда таъминланмаган, ускуналар етказиб бериш графиклари ишлаб чиқилмаган, қурилиш учун майдонлар тайёрланмаган объектларни тиқиштириб келмоқда. Натижада, бир вақтлар илғор бўлиб келган трест сурункасига иккинчи йил пудрат бўйича, товар маҳсулоти бўйича планларни бажармаяпти, зарар кўряпти, кадрлар қўнимсизлиги кучаймоқда.

Ана шу ва бошқа камчиликлар учун бирлашма раҳбарлари ва партия комитети область XXII партия конференциясида қаттиқ танқид қилинган эдилар. Бироқ на ўртоқ Содиқов, на ўртоқ Федулов ўзлари учун керакли хулоса чиқариб олмадилар. Бу хулосани Чирчиқ шаҳар партия комитети чиқарса тўғри бўларди.

Қурувчиларнинг ўзлари ҳам ишни қойил қилаётганлари йўқ. «Узбекшахтострой» трестини олиб кўрайлик. Бу коллектив кейинги уч йил давомида асосий объектларни ишга тушириш планини мунтазам бажармай келмоқда, меҳнат унумдорлиги деярли ўсмаяпти, қурилиш ишлаб чиқаришини тайёрлашда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Ваҳоланки, бу коллектив бир вақтлар социалистик мусобақа пешқадами ҳисобланар, бир маромда юксак сифат билан ишлар эди. Бу ерда хотиржамлик, лоқайдлик ва юзакичилик қачон бошланганлигини айтиш қийин, лекин бу иллатлар борган сари хўжалик бўғинлари, партия ва касаба союз комитетига ёйилиб ҳозирги вақтда уларнинг ижодий ташаббуси ва ишдаги активлигини бутунлай бўғиб қўйди. Ҳозир жадаллаштириш бошланган бир пайтда бундай позицияда туриш, Калустьян ва Соловьев ўртоқлар, сира тўғри келмайди. Бундай шароитда Ангрен шаҳар партия комитетининг узоқ бардош бериб келаётганлиги ҳайрон қолдиради.

Қурилиш индустриясининг бошқа пешқадами — «Главташкентстрой» нинг 11-«Висотстрой» қурилиш трести (Саркисов, Юсупов ўртоқлар) ҳам ишни бўшаштириб юборди. Бу трест бу йил план топшириқларини барбод қилибгина қолмай, яхши томонга ўзгариш қилишни ўйлаётгани ҳам йўқ.

Афсуски, область қурилиш ташкилотларида хўжалик механизмини қайтадан йўлга қўйиш ҳали ҳам ниҳоятда секин бормоқда, меҳнатни ташкил этишнинг ва рағбатлантиришнинг прогрессив формалари жуда суст йўлга қўйилмоқда. Аҳвол шундайлиги устига хўжалик бош-бошдоқлиги, умуман интизомсизлик ҳоллари юз бермоқдаки, бунга асло тоқат қилиб бўлмайди. Масалан, «Ташкентводстрой» трести (Мадалиев, Рябов ўртоқлар)да ўтган йилга нисбатан прогуллар туфайли иш вақтини йўқотиш икки марта кўпайди.

Партия комитетлари, биринчи галда область партия комитетининг қурилиш бўлими (у ўз ишини сира жадал йўлга сололмаяпти) бу хилдаги фактларга асло бефарқ қарамасликлари керак. Тармоққа партия раҳбарлигини кучайтириш, қурилиш конвейерини жадаллаштиришнинг ҳамма резервлари ҳисобга олиниши ва дарҳол ишга туширилиши керак. Аввало уй-жой қурилишида ана шунга эришиш лозим. Чунки у, айниқса қишлоқдаги уй-жой қурилиши кишилар турмуш фаровонлигини оширишнинг муҳим социал омили ҳисобланади. Кўплаб қишлоқ аҳолиси ҳалигача лой сувоқли уйларда яшаётганлигига биз асло бефарқ бўлмаслигимиз керак. Шунинг учун қишлоқда монолит уйсозлик сингари истиқболли йўналишни ҳар томонлама ривожлантириш зарур. Бу йўл сарф-харажатларни қисқартириб, юксак сифатли қилиб уйларни қуришни 1,5 баравар тезлатиш имконини беради. Бу масала юзасидан область партия комитети бюроси область ижроия комитети билан бирга яқинда махсус қарор қабул қилдилар. Эндиги вазифа уни пайсалга солмай бажаришдан иборат.

Беш йиллик программа область транспорт ходимлари олдига катта ва тиғиз вазифалар қўяди. Шуни айтиш кифояки, биргина автомобиль транспортида юкларни ташиш беш йиллик охиригача тўртдан бир ҳисса ортиши, пассажирлар ташиш эса 20 процент кўпайиши керак. Бу ҳол партия ташкилотлари, барча транспорт бўлинмаларининг раҳбарлари зиммасига транспортдаги мавжуд танг жойларни тезлик билан йўқотиш вазифасини қўяди. Бу ҳақда аввалги пленумда айтиб ўтилган эди.

Ишга новаторона ёндошишнинг яхши намунасини темир-йўлчилар кўрсатмоқдалар. Улар белоруссиялик ҳамкасблари тажрибасини дадиллик билан жорий этмоқдалар, бу ҳақда республика партия активи йиғилишида таъкидлаб ўтилди. Область партия комитети областнинг бошқа ҳамма транспорт бўлинмалари ҳам ишларини анча яхшилай олишлари мумкин деб ҳисоблайди. Транспорт артерияларини яхшилаб тўлдирмай туриб интенсивлаштиришни амалга ошириш мумкин эмас.

Халқ хўжалигини реконструкция қилиш, уни интенсивлаштириш вазифалари областнинг кучли илмий потенциали имкониятларидан тўлиқ фойдаланишни тақозо этади. Ҳозирча эса бизда «Интенсивлаштириш-90» регионал комплекс программаси ўзига қийинчилик билан йўл очиб бормоқда. Нима бўлаяпти денг: оғизда ҳамма — бу программани ёқлаб гапиради. Айни бир пайтда бир қатор илмий муассасалар, лойиҳа институтлари, ишлаб чиқаришда унинг топшириқларини ўз вақтида ва самарали бажариш учун конкрет жавоб берадиган одам йўқ. Бу ерда айб аввало фан-техника тараққиётига кўмаклашиш кенгаши ва унинг раиси сифатида область партия комитетининг биринчи секретарига тушади.

Чамаси, область партия комитети яқин вақт ичида бу муҳим комплекс программа, шунингдек, фан-техника тараққиётининг бошқа мақсадли программалари қандай амалга оширилаётганлигини кўриб чиқиши, илмий кучларни халқ хўжалигининг конкрет эҳтиёжларига хизмат қилишга дадилроқ қайта йўналтириши, академия, тармоқ ва олий ўқув юртлари фани ишидаги амалий йўналишни янада кучайтириши керак.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, илмий муассасаларга фақатгина Ўзбекистон ССР Фанлар академияси йўли билан ўтган беш йилликда қилинган сарфлар учдан бир қисм ошган бўлишига қарамай бу илмий муассасалар айримларининг фаолияти аввалгидек оз самара бермоқда. Бу ерда давлат маблағлари беҳуда соврилмоқда. Бир қатор йўналишларда фандан келаётган самара йилдан-йилга пасайиб кетмоқда. Тугалланган илмий-техник ечимларнинг ярмидан кўпи халқ хўжалигида кенг қўлланмаяпти.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси энергетика ва автоматика институтининг фаолияти бу жиҳатдан характерлидир. Бу институтда тематик пландаги 75 процент иш техник вазифаларга эга эмас эди, илмий-тадқиқот ишларига сарфланган 1 сўм пулдан олинган самара 1985 йилда ҳисоботларда кўрсатилган 4 сўм ўрнига бор-йўғи 35 тийинни ташкил этди. Буни яшириш учун институт раҳбарлари иқтисодий самарани баҳолашда қўшиб ёзиш йўлига ўтиб олдилар, қўшиб ёзишлар 24 миллион сўмликдан ортиқни ташкил этди. Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетининг танлаб текшириши шуни кўрсатдики, ўн биринчи беш йиллик давомида давлатга келтирилган тўғридан тўғри зиён 600 минг сўмликдан ортиқни ташкил этди.

Аҳвол шундай бўлиб турганда институт партия ташкилоти (секретари ўртоқ Камолов), ўзига юклатилган вазифани бажармади, принципиал позицияда турмади. У аслида бу жойда амалга оширилаётган илм бобидаги қаллобликлар оқимида борди. Ҳозирги вақтда институт раҳбарлари Мақумбоев ва Колесник эгаллаб турган лавозимларидан бўшатилдилар, бироқ бу коллективда юз берган воқеаларга на Куйбишев район партия комитети, на шаҳар партия комитети партиявий баҳо берди.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, область партия конференциясидаёқ «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси шаънига ишдаги камчиликлари учун жиддий эътирозлар айтилган эди. Бироқ бирлашма раҳбарлари, партия комитети бунга эътибор бермади, ўтган ярим йил ичида аҳволни яхшилаш учун заррача иш қилмади. Улар яқинда республика партия активи йиғилишида қаттиқ танқидга учраганлиги ажабланарли эмас.

Бундай фактлар фанни ўйлаб эмас, балки ўзини ўйлаб ишлайдиганларга жиддий сабоқ, огоҳлантириш бўлиши керак. Ҳамма, ва аввало барча коммунистлар фанда ишлаш обрўли бўлиш билан бирга масъулиятли ҳам эканлигини, бу жойда талаб ҳамма ердагидан юқори эканлигини тушуниб етишлари керак.

Мана шундай ҳол область партия комитети фан ва ўқув юртлари бўлими яхши позиция эгалламаётганлигини кўрсатади, биз бу бўлимдан областда фан-техника тараққиётига партия раҳбарлигини тубдан қайта қуришни кўп вақтдан буён кутмоқдамиз.

Ўртоқлар, бугунги кунда ғоявий-тарбиявий ишларни тубдан яхшиламай туриб янги психологияни шакллантириш, экономикадагина эмас, одамлар онгида ҳам бурилиш қилиш мумкин эмас. Бизнинг идеологларимиз, М. С. Горбачев образли қилиб айтганидек, даъватлар ва шиорларга асл ҳақиқат руҳини беришлари керак.

Биз биринчи навбатда съезд материалларини, КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми материалларини кенг тарғиб қилишни таъминламасдан, партиянинг энг муҳим программ кўрсатмаларини чуқур эгаллаб ва тушуниб етмасдан туриб дадил олға боролмаслигимиз аниқ-равшандир. Бироқ ҳар бир коммунист, областнинг ҳар бир меҳнаткаши съезд материалларини ўрганиб бўлди (вазифа айни шу тарзда қўйилган эди) деб ҳисоблашга ҳали вақт эрта. Олмалиқ шаҳар партия комитети ва Ғалаба район партия комитети аппаратларида ўтказилган суҳбатлар шуни аниқлаб бердики, бу ишни ташкил қилишга даъват этилган одамларнинг ўзи муҳим партия ҳужжатларини юзаки биладилар. Ангрен область педагогика институтида эса, область партия комитети бюросида яқиндаги ҳисобот кўрсатганидек, бу ҳужжатларни профессор-ўқитувчилар составининг ярмидан кўпи жуда бўш билади. Пропаганда ва агитация бўлими ишидаги жиддий нуқсон ана шунда кўзга ташланади. Область партия комитетининг секретари ўртоқ Камолхўжаев ҳам ишда тегишли жойларни ҳамиша ҳам таъкидлаб кўрсата олмайди, у қайта қуриш жараёнига ҳали лозим даражада мослашгани йўқ.

Ваҳоланки, идеология кадрлари орқада юрмасликлари, кутиб туриш позициясида бўлмасликлари керак, уларнинг ўрни доимо олдинги сафлардадир, ҳаётнинг реал проблемаларидан келиб чиқадиган ҳар бир тадбир чуқур ва пухта мазмун билан бойитилган бўлиши, ҳар бир киши, коллектив, район ёки шаҳар партия комитети ишида жадаллаштиришнинг конкрет йўллари ва воситаларини очиб бериши керак.

Умрини ўтаган нарсаларни тубдан бузиб ташлашда оммавий ахборот воситаларининг роли каттадир. Область партия комитети бюроси «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари фаолиятини худди ана шу нуқтаи назардан қараб, муҳокама қилди. Редакция коллективлари ва уларнинг партия ташкилотлари партия XXVII съезди талаблари асосида иш услубини суст ўзгартираётганликлари учун жиддий танқид қилиндилар. Шу нарса таъкидландики, бизнинг область газеталаримиз фан-техника тараққиёти, ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш, юксак иш сифати учун курашда меҳнаткашлар ижодий активлигини ошириш учун матбуот сўзининг бутун кучидан ҳозирча етарли фойдаланмаяптилар, газеталарнинг саҳифаларида партиявий-сиёсий ишни қайта қуришга оид таҳлилий. принципиал чиқишлар, экономиканинг муҳим муаммоларига бағишланган мақолалар кам. Область партия комитети Насимов ва Ковалев ўртоқлар, улар бошқараётган редакция коллективлари тўғри хулосалар чиқариб оладилар, қайта қуриш жараёнида вужудга келаётган ҳамма илғор ва янги нарсаларни актив қўллаб-қувватлайдилар партия сиёсатимизнинг ҳақиқий амалга оширувчилари бўладилар деб умид қилади.

Ҳамма журналистик коллективлар ҳам жадаллаштиришнинг моҳиятини тўғри тушуниб етдилар деб бўлмайди. Бу гап аввало маҳаллий матбуотга, шунингдек, уларга раҳбарлик қилаётган шаҳар ва район партия комитетларига таалуқлидир. Шаҳар ва район газетаси маҳаллий раҳбарлар фаолиятини қайд этиш бюллетени эмас, балки партиявий бошқарув ва ошкораликнинг муҳим қуролидир, буни тушуниб етиш вақти келди.

Жадаллаштириш концепцияси бугунги кунда идеология ишининг ҳамма томонларига янгича қарашни талаб этмоқда. Бу иш изчил комплекс ёндошиш асосига қурилиши, ўзининг аниқ мақсад ва мўлжалларига, конкрет пировард натижасига, муҳими эса партия ташкилотларининг бу энг зарур соҳа учун масъуллигининг конкрет ўлчовига эга бўлиши керак.

Айрим партия комитетларининг ҳозир актуал ҳисобланган атеистик тарбиядек муҳим проблемага муносабатидаги маълум юзакичилик, лоқайдлик ташвишлантиради. Диний вазиятнинг таҳлили шуни кўрсатадики, бизнинг ғоявий муҳолифларимиз диндорликни жонлантиришга ҳали ҳам уринмоқдалар, ислом омилидан бизга ғаразли мақсадларда фойдаланмоқчи, унга аҳолининг эътиқоди тўла шаклланмаган қисми, хусусан ёшлар ўртасида қизиқиш уйғотишга уринмоқчи бўладилар. Бу уринишларга ҳамма вақт ҳам лозим даражада зарба берилмаяпти. Натижада областда норасмий диний бирлашмалар ҳам, сохта дин пешволари ҳам фаолият кўрсатмоқда. Улар зарарли эътиқодларни ёйишга ҳаракат қилмоқдалар, «муқаддас» деб аталган жойларга сиғинишни уюштирмоқдалар.

Маҳаллий Совет органларининг бепарволиги натижасида диний қобиғдаги эскирган урф-одатлар халқ урф-одатлари деб зўрлаб тиқиштирилмоқда.

Гарчи бу ҳақда яқинда бўлган область партия активи йиғилишида муфассал гапирилган бўлса ҳам бугунги кунда яна шуни такрор таъкидлаш керакки — диний афъюн, айниқса, бош кўтарган ислом келтирадиган зарарни етарли баҳоламаслик ниҳоятда хавфлидир. Чунки улар шахсни айнитибгина қолмай, унинг ижтимоий активлигини кескин камайтиради, камчиликлар ва сарқитларга қарши курашдан четлаштиради, одамларда дамдузлик, иккиюзламачилик ва бошқа салбий иллатларни пайдо қилади. Бизнинг партиявий позициямиз бу масалада қатъий, бардошли ва муросасиз бўлиши керак.

Бизнинг биринчи секретарлардан тортиб ҳамма партия кадрларимиз атеистик тарбияни ташкил этишда юзакичиликдан буткул ҳалос бўлишлари, бу ишни атеистлар билан эмас, аслида дин таъсирига тушиб қолган кишилар билан олиб боришлари, жойларнинг ўзида, маҳаллаларда олиб боришлари, у ердаги эскилик қолдиқлари, умрини ўтаб бўлган урф-одат ва маросимларни дадил тугатишлари керак.

Бу катта ва кўп планли ишда биз область комсомол комитети (ўртоқ Усмонхўжаев)нинг актив позициясига, бошланғич комсомол ташкилотларининг ғайрат-шижоатли ҳаракатларига катта умид боғлаймиз, улар янги социалистик анъаналар учун курашнинг олдинги сафида бўлишлари керак.

Ҳозир қайта қуриш шароитида ҳамма идеология бўғинлари пухта ва бир-бирига боғлиқ ҳолда ишлашлари муҳимдир. Ўрта мактаб ислоҳоти билан боғланган тадбирларни, айниқса қишлоқда анчайин жадаллаштириш, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари иш савиясини изчиллик билан кўтариб бориш зарур. Бу соҳадан виждонсиз ходимларни қатъий йўқотиш керак.

Тошкент область мактабгача педагогика билим юртида Сайдуллаев деган шахс қандай қилиб узоқ вақтгача раҳбарлик қилиб келганига ажабланасан. У хизмат вазифасини суиистеъмол қилиб, билим юртини, оиласини боқадиган боқимандага айлантириб олган. Хотини, синглиси ва жиянини яхши ишларга жойлаб қўйган. Ўзининг бутун куч-ғайрати ва ташаббусини асосан шахсий ишларини бажаришга қаратган. Қинғир йўлларни усталик билан ишлатиб Сайдуллаев Оржоникидзе районидаги «Қибрай» совхозида шахсий уйи ва Тошкент шаҳрида хотинининг номида 4 хонали кооператив квартираси бўлишига қарамай Янгийўл районида 4 хонали квартирани ғайри қонуний йўл билан олган. Область халқ контроли комитетининг қарори билан Сайдуллаев вазифасидан четлаштирилди. Бироқ негадир четдан туриб кузатувчи позициясини эгаллаган Янгийўл район партия комитети буларнинг ҳаммасини билмасликка олиши ажаблантиради кишини.

Партия комитетлари, область халқ маорифи, область ҳунар-техника таълими бўлимлари, олий таълим системасининг партия ташкилотлари ва коммунист раҳбарлари кадрлар танлашга нисбатан ўз муносабатларини қайта кўриб чиқишлари, кадрларнинг ишчанлик ва ахлоқий сифатларига нисбатан талабчанликни кучайтиришлари керак.

Идеологик таъсирнинг самараси кўп жиҳатдан партия социал сиёсатини изчил амалга оширишга боғлиқдир. Келинг бугун очиғини айтайлик ўртоқлар, одамлар маълум қисмининг онгидаги баъзи айнишлар социал соҳадаги камчиликлар, инсонга етарли эътибор бермаслик билан боғлангандир. Ҳар биримиз «Известия» газетасида босилган «Ақл бовар қилмайди, лекин факт» мақоласини ўқиб уялдик, деб ўйлайман. Ҳақиқатда ақл бовар қилмайди. Лекин 500 га яқин аҳоли яшайдиган бутун бир посёлка оддий маданий-маиший қулайликлардан бенасиб бўлган. Калинин район партия ва совет органлари, «Узглавагропромстройиндустрия» раҳбарлари эса пинакларини ҳам бузишмаган. Фақат мақола эълон қилиниб, область партия комитети аралашгандан сўнггина бу ярамас бетартибсизликларга эътибор қаратилди.

Тажрибали партия ходими бўлган Сиз, ўртоқ Хайдуров одамларга нисбатан бунчалик бефарқлик билан лоқайд қараганлигингиз ажабланарлидир.

Социал соҳадаги эскидан тузалмай келаётган камчиликларга эътирозлар билдираётган олмалиқликларнинг айби нимада деб сўрарсиз? Шаҳарда маиший хизмат қониқарсиз ишламоқда, уй-жой муаммоси кескин бўлиб турибди. Биргина химия заводида турар-жой маиший шароитини яхшилаш учун 50 дан ортиқ киши навбат кутмоқда. Маблағлар уй-жой қуриш ўрнига эса обрў келтирадиган стадион қуришга ажратилмоқда. Ваҳоланки, шаҳарда битта стадион бор, у аҳоли эҳтиёжини қондира олади.

Социал масалалар унутиб қўйилган бошқа кўплаб мисолларни ҳам келтириш мумкин. Масалан, шаҳардаги маиший химия заводида 10 йилдан ортиқ вақтдан буён уй-жой қурилмайди, пионер лагери, дам олиш уйи, спорт ва маданият иншоотлари йўқ.

Олмалиқ шаҳар партия комитети, шахсан биринчи секретарь сифатида Сиз, ўртоқ Абдувосиқов шаҳар муаммоларига жиддийроқ назар ташлашингиз, меҳнаткашлар талаб ва эҳтиёжларига эътиборлироқ бўлишингиз керак.

Бу масалаларда меҳнаткашлар манфаатларининг чинакам ҳимоячилари бўлишга даъват этилган касаба союз ташкилотлари ҳам жиддий нуқсонларга йўл қўймоқдалар. Область касаба союзлари Совети ҳам, Сизнинг қарамоғингизда бўлган область тармоқ касаба союзлари комитетлари ҳам, ўртоқ Браилов даққи бўлиб қолдилар, ташаббус кўрсатмайдилар. Юқоридан қандайдир кўрсатмаларни кутишади. Бизнингча, бу ва бошқа кўпгина масалалар касаба союзларида бошланаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида манфаатдорлик билан, чуқур муҳокама қилиниши керак.

Партия, касаба союз ташкилотлари, совет органлари соғлиқни сақлашдек муҳим соҳага бирмунча жиддийроқ эътибор беришлари керак. Бу йўналишда кўрилаётган тадбирлар ҳозирча биз истаган натижаларни бермаяпти.

Афсуски, аҳолига медицина хизмати яхшиланаяпти, деб бўлмайди. Чунки областда беморларга қўполлик қилиш ва эътиборсизлик билан қараш, врачлик одобини бузиш, таъмагирлик ва порахўрлик ҳоллари ҳамон учраб турибди. Медицина муассасаларининг, айниқса қишлоқ районларимиздаги медицина муассасаларининг моддий-техника базаси қониқарсиз ривожланмоқда. Район касалхоналарининг атиги ярмиси ва фельдшерлик-акушерлик пунктларининг бор-йўғи 3 проценти типовой биноларда жойлашган. Бир қатор саноат корхоналари ўзларининг медицина-санитария қисмларига эга эмаслар. Улар орасида «Узбекрезинотехника» бирлашмаси, «Иргидромаш» заводи, Янгийўл пойабзал фабрикаси, «Лаззат» бирлашмаси каби ва бошқа йирик корхоналар бор. Профилактик кўрикларни ташкил этишда, аҳолини ёппасига диспансеризациядан ўтказишда жиддий нуқсонлар бор. Бу ҳол баъзан хавфли касалликлар чиқишига олиб келмоқда.

Кишилар саломатлигини сақлаш соҳасидаги қониқарсиз аҳвол учун соғлиқни сақлаш органлари тўғридан-тўғри жавобгардирлар. Область ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Жаҳонгирова ишга ғайрат билан астойдил киришиши, бу соҳада ишни тубдан яхшилашнинг йўллари ва воситаларини топиши керак.

Абдураҳмонов ва Айдаков ўртоқлар, соғлиқни сақлаш ва маориф, турар-жой ва транспорт, савдо ва хизмат соҳалари — буларнинг ҳаммаси область ижроия комитетининг, халқ депутатлари маҳаллий советларининг жонажон иши бўлиши керак. Биз бу масалаларга яна қайтаётган эканмиз бу советларда ишчанлик, талабчанлик, ташаббускорлик етишмаётганлигини, баъзан партия раҳбарлиги даражаси ҳам бўшашганлигини кўрсатади.

Советлар иқтисодий ва социал ривожланишнинг мувофиқлаштирилган планларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда керакли ваколатларга эгадирлар. Бу ҳол уларнинг масъулият даражасини ҳам, область меҳнаткашлари кундалик талаб ва эҳтиёжларини тўла қондириш учун курашда ҳар бир депутатнинг актив позициясини ҳам белгилаб беради.

Партия кўрсатганидек одамлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш, социал соҳани биринчи планга, ҳеч бўлмаганда ишлаб чиқариш билан бир сафга қўйиш лозим.

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми олдимизга аниқ ва равшан вазифа қўйди. Бу вазифа бутун партия ишини одамларга, жонли ишга қараб буришдан иборатдир. Бугунги кунда партия ишининг сифати кўп жиҳатдан унинг конкретлиги ва аниқлиги билан белгиланади, бунда умумий таҳлил ва муҳокамалардан кўра ҳаётнинг ичида, омма орасида қанчалик иш олиб борилаётганлиги, масалага моҳирона ёндашиб, уни охиригача етказилаётганлиги муҳимдир. Ҳозирги босқичда партия комитетларининг ва биринчи навбатда шаҳар ва район партия комитетларининг иш услуби қайта қуриш қандай бораётганлиги билан текширилмоқда.

Область партия ташкилотида вазият шу билан ҳам мураккаблашмоқдаки, ҳамма бўғинларда партия раҳбарлигига кўп ҳолларда етарли иш тажрибасига эга бўлмаган янги кадрлар келди. Бунинг оқибати натижасида кўпгина партия комитетларининг секретарлари раҳбарликнинг сиёсий усулларини ҳамон суст ўзлаштирмоқдалар, жадаллаштириш йўлида керакли мўлжални баъзан тўғри ололмаяптилар. Уларнинг фаолиятида ҳам биз, афсуски эскирган схема ва ёндашувларга, эскича фикрлашга, умрини ўтаб бўлган иш форма ва методларига дуч келмоқдамиз.

Коммунистик район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Бабанец кўпинча иккинчи даражали ишлар билан ўралашиб қоляпти, ҳозирча асосий масалага кучларни жалб қила олмаяпти, Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Камолов мақташармикан, деб ишнинг ташқи томонига зўр бермоқда. Янгиобод шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Носков нутқларидаги ялтироқ ва жимжимадорлик баъзида амалий ишлардан устун турмоқда.

Ангрен шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Березовский ва Оржоникидзе район партия комитетининг биринчи секретари Миразимова ўртоқларнинг фаолиятларида эса ҳамон журъатсизлик, қатъиятсизлик ва сусткашлик кўп ҳолларда кўриниб туради.

Биз бу ҳақда бугунги кунда очиқчасига, коммунистчасига, ўртоқларча гапирмоқдамиз. Бу танқидлар тўғри тушунилиши ва ортиқча кучайтириб юборилмаслигини истардик. Келинг, танқид ҳаётимиз, иш услубимиз нормаси эканлигига одатланайлик. Танқид ишга ёрдам қилиши, ундан тўғри хулосалар чиқариб олиниши, камчиликлар тезроқ бартараф қилиниши муҳимдир.

Партия раҳбари мансаб тўғрисида, юқори турган раҳбарлар олдида яхши кўринишни ўйламаслиги, балки аксинча ишлаши, ишлаганда ҳам мустақил, актив ва жон куйдириб ишлаши, манманлик ва мутаассибликка асло йўл қўймаслиги керак.

Очиқ эътироф этиш керакки, биз фаолиятимизда ишнинг бюрократик усулларига ҳамон ёпишиб олишдан халос бўлган эмасмиз. В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, «шов-шув ва ғовур-ғувурдан, комиссиялардан, сафсата сотиш ва қоғозбозликлардан ҳар нима қилиб бўлса ҳам қутулиш...» керак. Ҳозирча эса биз бунга эриша олмадик. КПСС Марказий Комитетининг Пленумида Тошкент шаҳар партия комитети шаънига айтилган танқид областдаги ҳамма партия комитетларига тўла тааллуқлидир. Область партия комитети ҳам бундан истисно эмас.

Область партия комитети бюроси, секретариати ва биринчи секретарь сифатида менинг айбим шундаки, биз эскича усулдан буткул қутула олмаяпмиз, кўринишдан жуда банд одамларга ўхшаб ишлаймиз, бошланғич партия ташкилотларидан узоқдамиз, бутун кучни одамлар билан ишлаш, ишни амалий ташкил этишга тўла жамлай олмаяпмиз.

Мажлис ўтказишга интилишни олиб кўрайлик. Уларни қисқартириш тўғрисида неча бор айтилди, айтилганда ҳам кескин қилиб айтилди. Шунга қарамай мажлисбозлик айрим партия комитетларида давом этмоқда, бундай услуб совет ва хўжалик органлари фаолиятида ҳам яққол кўриниб турипти. Масалан, область матлубот жамияти союзи правлениесининг шу йил апрель ойидаги мажлисида 155 раҳбар таклиф қилинди, 20 та масала кўрилиб, у олти соат давом этди. Ярим йил ичида ҳаммаси бўлиб бу ерда 22 та мажлис ўтказилиб, 144 та масала кўриб чиқилди. Бу ўтган йилдагидан учдан бир ҳисса кўпдир.

Бу мажлислар, ўртоқ Ли, натижа берса кошкийди. Область кооператорлари биринчи ярим йиллик якунларига кўра 12,6 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулотни аҳолига кам сотдилар. Район матлубот жамиятлари союзларининг учдан икки қисми ва район матлубот жамиятларидаги ҳар тўрт магазиндан бири товар обороти планини бажаролмади, мева-сабзавот маҳсулотлари тайёрлаш ва етказиб беришда катта қолоқликка йўл қўйилмоқда.

Ҳар хил текширишлар ва ревизиялар ўз ҳолича олиб борилаётганлиги ва уларнинг координация қилинмаганлиги иш кайфияти ва маромини жиддий равишда бузмоқда. Бунақада ўртоқлар, қачон ишлаб бўлади, ахир?

Ваҳоланки область партия комитетининг қарори билан текширишларни координациялаш махсус кенгаши тузилган эди. Унга область халқ контроли комитетининг раиси бош бўлганди. Хўш, ўртоқ Севастьянов, бу қарор нега бажарилмаяпти?

Масалага бу хилда ёндашишга қатъий барҳам бериш, ўз иш услубига талабчанлик билан баҳо бериш ва уни амалда қайта қуриш, жадаллаштириш йўлида вужудга келаётган янги, ижобий нарсаларни мустаҳкамлаш пайти келди.

Шу жиҳатдан қарайдиган бўлсак, пленум ва бюроларда коммунист раҳбарларнинг ҳисоботини тинглашдек ўзини оқлаган, самарали иш услубини қўлланишга тушуниб етилмаётганлиги кишини ажаблантиради. Тошкент шаҳар партия ташкилотида ўтган йилга нисбатан бундай ҳисоботлар анча камайиб кетди, Оҳангарон, Калинин ва Чиноз район партия ташкилотларида бу йил раҳбарлар ҳисоботи умуман қўйилмади.

Партия ташкилотларининг кўпчилигига соғлом танқидий руҳ кириб борган эмас. Шуни айтиш кифояки, Бекобод ва Янгийўл шаҳар партия ташкилотларида партия мажлисларида атиги ҳар беш-олти коммунистдан бири танқидий мулоҳаза ва таклиф билан чиқмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми ва XXI съезд берган ҳақиқат сабоғи бизни шундай ҳаракат қилишга мажбур этадики, ҳар бир партия ташкилотида коммунистлар, айниқса, раҳбарлар томонидан партия ҳаётининг ленинча нормалари бузилишининг ҳар қандай имкониятини йўқотадиган талабчанлик ва ўз-ўзини танқид вазиятини вужудга келтириш керак.

«Чирчиксельмаш» заводи директори ўртоқ В. А. Беляев билан ёнма-ён ишлаётган коммунистлар у одамлар билан муомалада қўполлик қилишини, такаббурлигини, ўзини кўпинча нотўғри тутишини кўрмаганмидилар? Албатта, кўрган эдилар. Бироқ завод партия комитети «ўзини қўлга олиши» ва директордан бу камчиликлари учун принципиал талаб қилиши учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аралашишига тўғри келди.

Чирчиқдаги «Промтехмонтаж» монтаж бошқармаси партия бюроси бошқарма бошлиғи Цибулькин олдида ўзини нега бунчалик итоаткор тутади. Бошқарма бошлиғи ўзини кўрсатиш учун ижроия комитет, маъмурий органлар ва ҳатто трестдан юқори турган органлардан ўзига келган ҳужжатларга ҳеч иккиланмай «Партбюрога — ижро этиш учун», «Партбюро секретарига — назоратта олинсин», «Партия бюросида муҳокама қилинсин ва ишлаб чиқилсин» қабилида резолюциялар ёзиб чиқаради.

Чирчиқ шаҳар партия комитети (ўртоқ Асепков), бошқа партия комитетлари учун бундай фактлар огоҳлантирувчи сигнал бўлиб хизмат қилиши, қуйи партия бўғинлари орқали қайта қуриш йўлини амалда ўтказиш, уларга ҳар томонлама ёрдам ва мадад бериш омили бўлиши керак.

Ана шундагина ҳар бир партия ташкилоти — жанговар, ҳар бир коммунистнинг позицияси — актив бўлиши мумкин. Биз бундай позицияни тарбиялашимиз, кадрларни ёшликдан чиниқтиришимиз керак. Худди шу туфайли область партия ташкилоти учун бугунги кунда партияга янги кирганларни тайёрлаш ва тарбиялаш, ёш коммунистлар билан ишлаш масалалари алоҳида аҳамият касб этади.

Кейинги вақтларда 500 дан ортиқ бошланғич партия ташкилотида ўтказилган таҳлил шуни кўрсатдики, бу муҳим соҳада бизда ҳали кўпгина камчилик ва нуқсонлар бор. Партия сафларини сон жиҳатдан ўстириш тўғрисида қайғуриш ҳамон кўп ҳолларда партия комитетларини партияга кираётган ёшларнинг ишчанлик, сиёсий ва ахлоқий сифатларини пухта ўрганиш масалалари билан шуғулланишларига, бригада, цех, ферма ва иқтисодий ҳамда социал. қурилишнинг бошқа муҳим участкаларида партия таъсирини кучайтиришга тўсқинлик қилмоқда. Аҳолининг социал структурасидаги ўзгаришлар, меҳнат коллективларининг ўзига хос хусусиятлари, халқ хўжалиги ривожланишининг вазифа ва истиқболлари ҳамон етарли ҳисобга олинмаяпти. Партияга кирувчилар чуқур ўрганилмаётганлиги, улар билан тарбиявий иш сусайтириб юборилганлиги натижасида область партия ташкилотида шу йилнинг олти ойи ичида КПСС Уставининг 8- ва 16-параграфлари бўйича 80 дан ортиқ киши партиядан чиқарилди ва ўчирилди.

Партия комитетлари аҳволни қатъият билан тузатиб, бу муаммоларни шаҳар ва район партия комитетларининг бюро, пленумларида чуқурроқ ва талабчанлик билан кўриб чиқишлари, доимо бошланғич партия ташкилотларига таяниб иш кўришлари, партия сафларини шакллантириш, кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш масалалари билан пухтароқ шуғулланишлари керак. Партия иши савиясини ошириш тадбирларининг бутун комплексида, бу ишнинг ҳаётимиз ҳамма томонларига таъсир қилиш самарадорлигини кучайтиришда область партия комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлими, область партия комитетининг иккинчи секретари ўртоқ Нестеренко жадалроқ, бир мунча ижодий, аниқ мақсадга йўналтирилган иш олиб боришлари керак.

Ўртоқлар! Биз яшаётган ва меҳнат қилаётган давр алоҳида даврдир, эртанги кун учун масъулият кучайган даврдир. Эртанги кунимиз қандай бўлиши партиянинг XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми ҳужжатларида яққол ва равшан кўрсатиб берилган. Эртанги куннинг қандай бўлиши Сиз билан бизга, ҳар бир коммунистга, областнинг ҳар бир меҳнаткашига боғлиқдир, ўртоқлар. Бизнинг ўн иккинчи беш йилликда қандай марраларга чиқа олишимизга боғлиқдир.

Белгиланган вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш учун партия съезди қарорларини бажаришни таъминлаш юзасидан область партия комитети фаолиятининг асосий йўналишлари ишлаб чиқилиб, бугун Сизнинг муҳокамангизга қўйилмоқда.

Пленум иштирокчилари мазкур ҳужжат юзасидан ўз таклифлари, мулоҳазалари ва қўшимчаларини айтадилар, бу ҳужжат областни иқтисодий ва социал ривожлантириш кенг миқёсли беш йиллик планини амалга оширишда самарали восита бўлиб қолади, деб ишонч билдиришни истардик. Бу ҳужжатни халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари сессияларида кўриб чиқилади.

Белгиланган режаларни бажариш эса партия XXVII съездининг халқ хўжалигини интенсивлаштириш йўлига ўтказиш руҳини амалда тасдиқлаш, янгича ишлаш жиддий имтиҳонига бардош бериш демакдир. Область партия ташкилотининг яратувчилик куч-ғайрати, меҳнаткашларнинг ижодий изланиши ва кўтаринкилик руҳи ана шунга қаратилиши лозим.

ТУШЛИК ПАЙТИДА, ДАЛА ШИЙПОНИДА

ПИСКЕНТ районидаги Охунбобоев номли колхозда унумли меҳнатдан сўнг яхши дам олиш ҳақида қайғурилмоқда. Хўжаликдаги мавжуд 19 та дала шийпони деҳқонларнинг иккинчи уйига айланган. Бу шийпонларда тушлик пайтида ва ишдан сўнг пахтакорлар маданий ҳордиқ чиқаришмоқда. Суратларда: (чапдан) кутубхоначилар Ҳамида Шерматова ва Табассум Худойқулова ўртоқлар ҳар куни газета ва журналларнинг янги сонларини дала шийпонларига келтиришади; бадиий ҳаваскорлар Тўлаган Исоқулов бошчилик қилаётган бригада дала шийпонида ўз санъатларини намойиш этишмоқда; шахмат беллашувида ким ютаркин?

Ж. Тўраев фотолари.

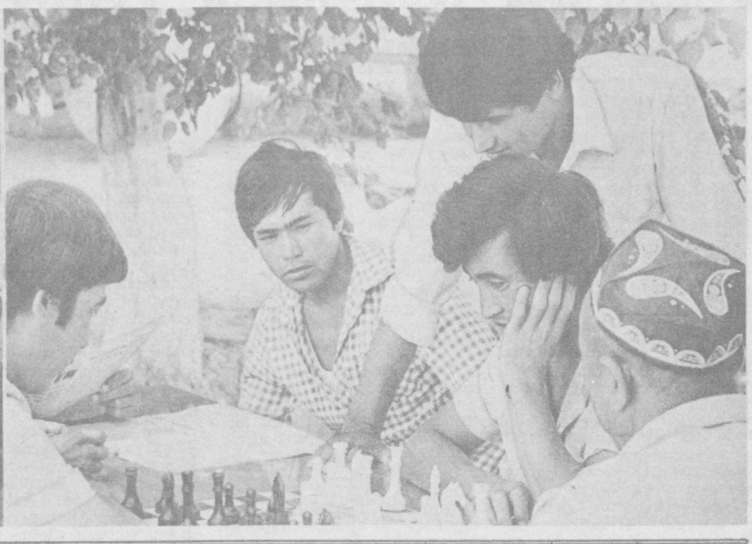

КОМСОМОЛНИНГ ВАЗИФАЛАРИ БЕЛГИЛАНДИ

Комсомол барча совет халқи билан биргаликда КПСС XXVII съезди белгилаб берган кенг кўламли планларни бажаришда актив иштирок этмоқда. ВЛКСМ Марказий Комитетининг 19 июль куни бўлиб ўтган пленумида халқ хўжалигини янада юксалтиришга йигит ва қизлар қўшадиган ҳиссани кўпайтириш, ёшлар ўртасида олиб бориладиган ғоявий-тарбиявий ишларни янада такомиллаштириш тўғрисида гаплашиб олинди.

КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленумининг якунлари ва партиянинг социал-иқтисодий сиёсатини рўёбга чиқариш юзасидан комсомолнинг вазифалари муҳокама қилинди. Партия Пленуми маъқуллаган ва СССР Олий Советининг сессияси тасдиқлаган беш йиллик план куч ва маблағларни экономикани ривожлантиришнинг асосий йўналишларига сафарбар этишни кўзда тутади. Ўртага қўйилган вазифаларнинг муҳимлиги ҳар бир комсомол ташкилоти зиммасига ўзининг бутун фаолияти мазмунини қайта кўриб чиқиш вазифасини юклайди. Чунки комсомол ташкилотларининг кўпчилигида ишларни қайта қуриш суст олиб борилмоқда, ёшларнинг ташаббуси ва ижодкорлигидан тўла даражада фойдаланишга ҳалақит бераётган сабаблар ҳали бартараф этилган эмас. Мамлакатда рўй бераётган ўзгаришлар моҳиятини ҳар бир ёшнинг онгига етказиш, партия белгилаб берган планларни муваффақиятли амалга ошириш у қўшган шахсий ҳиссага боғлиқ эканлигини тушуниб етишига эришиш зарур.

Пленумда ташкилий масала кўриб чиқилди.

В. М. Мишин ВЦСПС секретари этиб сайланганлиги муносабати билан у ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари вазифасидан озод қилинди.

Украина ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари бўлиб ишлаган В. И. Мироненко ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари қилиб сайланди.

Пленум ВЛКСМнинг XX съездини 1987 йил 15 апрель куни Москвада чақириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Л. Н. Зайков қатнашди.

(ТАСС).

СПОРТ, ЁШЛИК ВА ТИНЧЛИК БАЙРАМИ

МОСКВА '86 ИГРЫ ДОБРОЙ ВОЛИ

Яхши ният ўйинларининг тақдири хайрли бўлди. Бу энг катта халқаро мусобақалар ўз тарихини бошлаши биланоқ жаҳон спорт ҳаракатидагина эмас, шу билан бирга сиёсий иқлимни соғломлаштиришда сезиларли воқеа бўлиб қолди. Инсоният бошидан кечираётган ҳозирги мураккаб ва кескин пайтда халқлар ўртасида ишонч ва ўзаро ҳамжиҳатлик муҳитини яхшилашга кўмаклашувчи ташаббуслар, айниқса муҳимдир. «Спортдаги дўстликдан ер юзида тинчлик сари!» деган шиорда ўз мақсади ифодаланган яхши ният ўйинлари айни ана шундай олижаноб ташаббуслар жумласидандир.

Залга Москва спорт анжуманида қатнашган 80 та мамлакатнинг миллий байроқлари олиб кирилади. 3000 дан зиёд спортчи ўйинларнинг мусобақа программасида куч синашди. Анжуман ҳақиқатан ҳам жаҳон спортининг юлдузларини тўплади. Ўйинларда қатнашган командалар ва спортчиларнинг 80 процентдан кўпроғи жаҳондаги энг яхши спорт командаларининг ўнликларига киради. Ана шу ўнликларга ҳозирча кирмаган спортчилар эса тажриба орттириб, спорт мусобақаларида янги куч ва маҳорат билан беллашувга азму қарор қилган ҳолда мамлакатимиздан жўнаб кетадилар.

Яхши ният ўйинлари ташкилот комитетининг раиси, СССР Физкультура ва спорт Давлат комитетининг раиси М. В. Грамов сўзга чиқади. У халқаро тинчлик йилида ўтказилган Яхши ният ўйинлари ўзига хос спорт тимсоли, катта ижтимоий воқеа бўлиб қолганлиги ва халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликни ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшганлигини айтди.

Тўлқинлантирувчи дақиқалар бошланади. Тарихда биринчи марта ўтказилган Яхши ният ўйинларининг пойтахти Москва Американинг Сиэттл шаҳри делегациясига Яхши ният ўйинлари эстафетасини топширади. Ана шу шаҳарда 4 йилдан кейин келгуси халқаро турнирни ўтказиш мўлжалланди.

Яхши ният ўйинларини ўтказиш ташкилот комитетининг ижрочи директори Р. Уэлш Америка томони Сиэттлдаги мусобақалар Москвада бўлгани сингари юксак даражада, тотувлик ва дўстлик руҳида ўтиши учун барча ишларни қилади, деб ишонтирди.

Москва ўйинлари ёпиқ деб эълон қилинади. СССР Гимни тантанавор янграйди.

Ҳам ҳордиқ, ҳам ҳашар

Тошкент шаҳар 102-мактабнинг 70 нафар ўқувчиси бешинчи чоракни Калинин районининг «Москва» совхозида жойлашган «Меҳнат-роҳат» лагерида ўтказмоқдалар ва қўлларидан келганча деҳқонларга мададкор бўлмоқдалар. Гавҳар Сайдаҳмедова, Дилфуза Латипова, Оқил Қаюмов, Фахриддин Абдуғаффоров, Дилбар Очиловаларнинг меҳнатидан барча мамнун. Ўқувчи ёшлар шу кунгача 20 тоннага яқин картошка териб бердилар.

И. ҚОСИМОВ.

Олмазорликларга совға

Яқинда Чиноз районидаги Олмазор посёлкасида янги дорихона фойдаланишга топширилди. Замонавий усулда қурилган бу бинода олмазорликларга фармацевт Р. Мирюсупова, М. Бойматовалар хизмат кўрсатишмоқда. Дорихона биносини А. Нагиев бошчилигидаги қишлоққа коммунал хизмат кўрсатиш идораси қурувчилари бунёд этишди. Бинога С. Шарипов, Р. Соғиндиқов, Н. Емиловлар сайқал беришди.

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

(Боши 1-бетда).

сўм миқдорида ўсди. Ишлаб чиқариш самарадорлиги ўсди, экономика тармоқларини бошқариш такомиллаштирилди. Моддий ресурсларнинг кўп турларини иқтисод қилиш кучайди. Иккиламчи хом ашёдан фойдаланиш кўпайди.

Ярим йил давомида ишчи ва хизматчилар сони ўртача ҳисобда 117,2 миллион кишини ташкил этди.

Иш жойлари аттестациядан ўтказилди. Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг хўжалик юритиш пировард натижаларини яхшилашга қаратилган илғор формаларини ёйиш давом этди.

Шу билан бирга бир қанча СССР министрликлари, шу жумладан, химия саноати, минерал ўғит ишлаб чиқариш, станоксозлик ва асбобсозлик саноати, транспорт қурилиши, саноат қурилиши, нефть ва газ саноати корхоналари қурилиши министрликлари май-июнь ойларида ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини пасайишига йўл қўйдилар. Кўпчилик корхоналарда иш мароми таъминланмаяпти, маҳсулот сифатини яхшилашда ҳали зарур бурилиш бўлгани йўқ.

Ташқи савдо обороти 67 миллиард сўмни, шу жумладан экспорт 34 миллиард сўмни ташкил этди. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан ташқи иқтисодий алоқалар мустаҳкамланмоқда, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш янада кенгайтирилмоқда, социалистик иқтисодий интеграция чуқурлашмоқда. Қардош мамлакатлар корхоналари билан бевосита ишлаб чиқариш алоқалари ривожланмоқда.

Машинасозликни ривожлантиришни жадаллаштириш, халқ хўжалиги комплекс программаларини амалга ошириш, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш, ресурсларни тежайдиган технологияларни яратиш ва қўлланиш билан боғлиқ илмий тадқиқотлар ва ечимлар ўтказилди, — дейилади сўнгра СССР марказий статистика бошқармасининг ахборотида. — Техника, технология ва материалларнинг янги турларини ишлаб чиқиш юзасидан тармоқлараро илмий-техникавий комплекслар ташкил этилди. Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг устун йўналишларда фан-техника тараққиёти комплекс программаси амалга оширила бошлади.

Мавжуд корхоналарни техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва реконструкциялаш кўламлари ўсди. Шу мақсадларга давлат капитал маблағларидан салкам 15 миллиард сўм ёки ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 22 процент кўп маблағ сарфланди.

Ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини юксалтириш юзасидан тадбирлар амалга оширилди.

Саноатда салкам 4 мингта механизациялашган поток ва автомат линия ўрнатилди. 2000 дан ортиқ участка, цех, бўлим комплекс механизациялаштирилди ва автоматлаштирилди, технология жараёнларини бошқаришнинг 22 та автоматлаштирилган системаси яратилди.

Саноат маҳсулотининг 1,5 мингта янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди ва ана шу маҳсулотлар ишлаб чиқарила бошланди.

Машинасозлик комплекси корхоналарида ускуналарнинг прогрессив турларини ишлаб чиқариш кўпайди. Янги тежамли қурилиш техникаси ишлаб чиқарила бошланди. Бироқ, прогрессив, юқори самарали янги маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан давлат плани топшириқлари тўла ҳажмда бажарилмаяпти. Самарали конструкцион материаллар ва химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпайди.

Ресурсларни тежайдиган технология жараёнларини қўлланиш кенгайди.

Халқ хўжалигида металл маҳсулотларининг тежамли турларини ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш ҳисобига салкам 1,2 миллион тонна металл иқтисод қилинди. Қоғоз айрим турларининг ҳажмини камайтириш ярим миллион куб метрдан ортиқ ёғоч хом ашёсини тежаш имконини берди.

Шу билан бирга саноат маҳсулотининг айрим, юқори самарали турларини ишлаб чиқариш топшириқлари бажарилмади.

Ёқилғи—энергетика комплекси корхоналари СССР энергетика программаси топшириқларини бажариш тадбирларини амалга оширдилар.

Қатламлардан нефть қазиб олишни кўпайтиришнинг янги методларини қўлланиш, қувурлар пармалаш тезлигини ошириш ва уларни қуриш муддатини қисқартиришни таъминловчи серунум техникани жорий қилиш давом эттирилди.

Кўмирни очиқ усулда қазиб олиш жадал суръатларда ривожлантирилди. Катта яхлит қувватли кон-транспорт ускуналарининг янги серунум турлари қўлланиш кўламлари кенгайди.

Агросаноат комплекси тармоқларининг моддий техникавий базаси ривожлантирилди. Деҳқончилик ва чорвачиликни юритишнинг илғор системалари ва методлари кенг ёйилди.

Темир йўл транспортида поездлар қатнови, станцияларнинг юк ўтказиш имкониятини ошириш мақсадида янги техник воситалар ва технологияларни яратиш ҳамда жорий этиш ишлари амалга оширилди.

Контейнерлар ва қопларда юк ташиш темир йўл транспортида 11 процент, денгиз транспортида 9 процент кўпайди. Аммо, умуман юкларни етказиб беришнинг прогрессив усуллари системаси суст ривожланмоқда.

Қурилишда ишларни ташкил этишнинг илғор технологияси ва самарали методлари жорий этилди, уни янада индустрлаштириш тадбирлари амалга оширилди.

Шунга қарамай, кўпгина министрликлар фан-техникани ривожлантириш планини бажармадилар. Машинасозлик маҳсулотини янгилаш суръатлари зарур даражада таъминланмади.

Ўзлаштирилаётган машиналар ва ускуналарнинг техникавий даражаси кўпинча энг яхши жаҳон ютуқларига мос келмайди. Енгил саноатда, айниқса тикувчилик буюмлари ва пойабзал ишлаб чиқарадиган корхоналарда маҳсулот сифати яхшиланмади.

Саноат маҳсулоти умумий ҳажмининг ўсиши ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5,6 процентни ташкил этди, йиллик план эса 4,3 процент қилиб белгиланган.

Маҳсулот реализация қилиш ярим йиллик плани 102 процент бажарилди. Планни ҳамма иттифоқдош республикалар ва саноат министрликлари нефть саноати министрлигидан ташқари бажардилар. Буюмларнинг кўпчилик энг муҳим турлари тайёрлаш топшириғи ошириб бажарилди.

Машинасозлик илдам суръатларда ривожланди, кўмир саноатида, қора металлургия, ўрмон, ёғочни қайта ишлаш ва целлюлоза—қоғоз саноатидаги аҳвол яхшиланди. Маданий-маиший ва хўжаликбоп товарлар ишлаб чиқариш ўсиб бормоқда.

Саноатда меҳнат унумдорлиги 5,2 процент ўсди, бунинг ҳисобига ишлаб чиқаришдаги ўсишнинг 93 проценти олинди.

Умуман саноатда ва кўпчилик министрликларда меҳнат унумдорлигининг ўсиши ўртача иш ҳақининг ортишидан илдамроқ борди. Саноат маҳсулотининг таннархи ва фойда юзасидан план топшириқлари бажарилди. Ҳаражатлар 1 процент камайди.

Металл қирқиш станоклари, темирчилик пресслаш машиналари, саноат роботлари, приборлар, автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси воситалари нефть аппаратлари, қишлоқ хўжалик машиналари, экскаваторлар ишлаб чиқариш, пўлат эритиш, қора металларнинг тайёр прокати, темир рудаси, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари, синтетик смолалар ва пластмассалар, шиналар, иморатбоп ёғоч-тахта, қоғоз йиғма темир-бетон ишлаб чиқариш, газ ва кўмир қазиб олиш планлари бажарилди.

Кўпгина халқ истеъмол товарлари тайёрлаш вазифалари ошириб адо этилди. 26 миллион квадрат метр газлама, ўн миллион дона ички ва устки трикотаж, 3,6 миллион жуфт пойабзал, 17 минг радио қабул қилиш қурилмаси, 28 минг холодильник ва музлатгич, 92 миллион сўмлик мебель ва бошқа кўп маҳсулотлар планга қўшимча тарзда ишлаб чиқарилди.

Умуман саноат бўйича маҳсулот етказиб беришни ҳам қўшиб ҳисоблаганда маҳсулот реализация қилиш плани 98,9 процент бажарилди, шартномалар номенклатураси ва нарядлар бўйича 3,8 миллиард сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди. Ҳар тўрт саноат корхонасидан бири шартнома интизомини бузди.

Агросаноат комплекси ишида ижобий силжишлар рўй берди. Бошқарув органлари фаолияти, корхоналари ва ташкилотлар ўртасидаги ўзаро иқтисодий муносабатлар такомиллаштирилмоқда.

СССР Давлат агросаноат комитетининг қишлоқ хўжалик корхоналари баҳорги дала ишларини уюшқоқлик билан ўтказдилар, баҳорги экиш планини бажардилар. 1986 йил ҳосили учун қишлоқ хўжалик экинларининг экин майдони 209,8 миллион гектарни ташкил этди. Дон дуккакли экинлар, пахта, соя, ем-хашак экинлари майдони кенгайди. Суғорилган ва захи қочирилган ерларда экин майдонлари кенгайди.

Кўпчилик районларда донли экинларни ўриб олиш авж олиб кетди. Озуқа тайёрлаш суръатлари ўсиб бормоқда, бу йил ўтган йилга нисбатан кўп озуқа олинди. Айни вақтда Озарбайжон ССР, Молдавия ССР, Тожикистон ССР, Арманистон ССРда ем-хашак ўтган йилдагига нисбатан кам тайёрланди.

Шу йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қишлоқ хўжалик корхоналарида гўшт ва тухум етиштириш 7 процент, сут етиштириш 6 процент кўпайди. Бу ўсишга асосан молларнинг маҳсулдорлигини ошириш эвазига эришилди.

Мол ва парранда, сут, тухум харид қилиш ярим йиллик плани умуман мамлакат бўйича ҳам, сут харид қилиш планини бажармаган Ўзбекистон ССР ва Эстония ССР хўжаликларини истисно этганда, ҳамма иттифоқдош республикалар бўйича ҳам бажарилди.

Агросаноат комплексининг озиқ-овқат тармоқлари ходимлари планлаштирилган ҳажмларда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш топшириғи бажарилишини асосан таъминладилар. Ликер-арақ ва вино маҳсулотлари ишлаб чиқариш тобора камайиб бормоқда, бундай маҳсулотлар тайёрлаш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 35 процент камайди.

Қишлоқ хўжалигига техниканинг асосий турлари, минерал ўғитлар, химиявий озуқа қўшимчалари етказиб бериш плани бажарилди. Озиқ-овқат саноати тармоқлари корхоналарига технологик ускуна етказиб бериш кўпайди.

СССР озиқ-овқат программасининг бажарилишини таъминловчи тармоқлар ривожланишига 24,7 миллиард сўм капитал маблағ сарфланди.

Биринчи ярим йилликда транспортнинг иши яхшиланди.

Темир йўл транспортида юк ташиш умумий ҳажми ва ҳамма асосий юкларни ташиш ярим йиллик плани бажарилди. 1985 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан ҳаракатдаги составдан фойдаланиш кўрсаткичлари яхшиланди.

Юк ташишда банд бўлган ходимларнинг меҳнат унумдорлигини ўстириш плани ошириб бажарилди; юк ташишнинг жами ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди.

Аммо айрим темир йўлларда ҳаракатдаги составдан фойдаланиш ёмонлашди. Ташилаётган юкларнинг зарур даражада сақланиши таъминланмади. Вагонларнинг корхоналарнинг шохобча йўлларида нормативда белгиланганидан анча кўп бекор туриб қолиш ҳолларига йўл қўйилмоқда.

Денгиз транспортида хорижга юк ташиш плани ошириб бажарилди. Бу ишнинг ҳажми 7 процент ошди. Денгиз портларида юк ортиш ва тушириш ишлари плани 9 процент ошириб бажарилди.

Дарё транспортида пассажир ташиш ва пассажир обороти топшириқлари амалга оширилди. Айрим юкларни ташиш плани бажарилмади.

Автомобиль транспортида пассажир ташиш ҳажми 4 процент ошди. Айни вақтда автомобилларнинг унумдорлиги, енгил таксомоторларнинг пулли қатнови камайди.

Нефть ва нефть маҳсулотлари қувурлари транспортида нефть юбориш топшириғи бажарилиши таъминланмади.

Газ саноати министрлиги газ қувурларида товар газ узатиш плани бажарилди.

Ҳаво транспортида пассажирлар ташиш плани, юк ташишнинг умумий ҳажми, халқ хўжалиги тармоқларига авиация хизмати кўрсатиш ишлари плани ошириб бажарилди.

Транспортда йўловчиларга хизмат кўрсатишдаги камчиликлар сустлик билан бартараф этилмоқда, поездлар, самолётлар, автобуслар қатнови жадваллари бузилмоқда.

Алоқа корхоналари даромад олиш планини ошириб бажардилар. Ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан даромадлар 6 процент ошди.

Давлат маблағлари ҳисобига 45 миллиард сўмлик асосий фондлар ишга туширилди.

Сал кам 73 миллиард сўмлик ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6,4 миллиард сўмликдан кўпроқ давлат капитал маблағлари ўзлаштирилди.

КПСС XXVII съезди белгилаб берган ва мамлакат ишлаб чиқариш аппаратини техникавий қайта жиҳозлашни таъминлайдиган инвестиция сиёсати амалга оширила бошлади. Машинасозликни ривожлантиришга капитал маблағ сарфлаш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 18 процент ошди ва 3,5 миллиард сўмни ташкил этди.

Қурилиш-монтаж ташкилотлари бажарган пудрат ишлари ҳажми 7 процент, меҳнат унумдорлиги 4,9 процент ўсди. Иш ҳажми бўйича планларни, меҳнат унумдорлигини ўстириш топшириқларини бажармайдиган ташкилотлар сони қисқарди.

Қурилишда жиддий камчиликлар мавжуд, — дейилади СССР Марказий Статистика бошқармасининг ахборотида. Объектларни қуриш муддатлари нормадаги муддатдан ошиб кетмоқда. Асосий фондлар ва бир қанча ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш плани бажарилмади. Айни вақтда қурилаётган объектлар сони ҳамон кўплигича қолмоқда. Қурилиш министрликлари материал-техника ресурсларини ишга тушириладиган объектларга жамламадилар, натижада бу уларни ишга тушириш планини бажарилмаганлигининг асосий сабабларидан бири бўлди.

Биринчи ярим йилликда экономикани ўстириш асосида КПСС XXVII съезди белгилаб берган социал ривожланиш ва халқ фаровонлигини ошириш программаси рўёбга чиқарила бошланди.

Аҳолининг даромадлари ортди. Халқ хўжалигида ишчи ва хизматчиларнинг пул билан тўланадиган ўртача ойлик иш ҳақи 1985 йилнинг биринчи ярмидаги 189 сўм ўрнига 195 сўмни ташкил этди. Колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 4 процент кўпайди.

Илмий-тадқиқот, конструкторлик ва технология ташкилотлари, саноат корхоналари, СССР ва иттифоқдош республикалар фанлар академиялари ҳамда бошқа бир қанча министрликлар ва идоралар ходимларининг, айрим темир йўллар ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлашнинг янгича шароитига ўтила бошланди.

Аҳоли ижтимоий истеъмол фондларидан 73 миллиард сўмликдан ортиқ ёки ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3 миллиард сўм кўп тўлов ва имтиёзлар олди. Ана шу тўлов ва имтиёзларни ҳисобга олган ҳолда ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи ойига 217 сўмни ташкил этди.

Ҳарбий хизматчиларнинг фарзандларига ҳар ойда тўланадиган давлат нафақалари миқдори оширилди. Ижтимоий истеъмол фондларидан аҳолига тўловлар ва имтиёзларни кўпайтиришга оид бошқа тадбирлар амалга оширилди. Меҳнаткашларнинг омонат кассаларга қўйган жамғармалари ярим йил ичида 9,7 миллиард сўм кўпайди.

Давлат ва кооперация савдосининг чакана товар обороти 161,6 миллиард сўм бўлди ва 1985 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан солиштирма нархларда 10,4 миллиард сўм кўпайди. Умуман мамлакатда чакана товар обороти плани бажарилди. Алкоголь ичимликларни сотиш камайиб борди: биринчи ярим йилликда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ана шундай ичимликлар сотиш 37 процент камайди, аҳолининг алкоголь ичимликлар сотиб олишга сарф-ҳаражати 5,9 миллиард сўм камайди.

Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми плани бажарилди, биринчи ярим йилликда хизмат кўрсатиш ҳажми 7,1 процент ошди, қишлоқ жойларда ана шундай хизматнинг илдам ўсиш суръатларига эришилди. Ўзбекистон ССР, Грузия ССР, Молдавия ССР ва Тожикистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрликлари план топшириқлари бажарилишини таъминламадилар.

Товар обороти ва хизмат кўрсатиш ортган бўлса ҳам, аҳолининг хизмат кўрсатиш айрим турларига ўсиб бораётган талаби тўла қондирилмади, кўпгина товарлар ва хизматлар сифати эҳтиёждан орқада қолмоқда.

Социал-маданий соҳанинг моддий-техника базаси мустаҳкамланмади.

Уй-жой қурилиши кўламлари оширилди. Давлат, жамоат ва кооперация корхоналари ҳамда ташкилотлари, шу жумладан уй-жой қурилиши кооперативлари, шунингдек колхозлар жами саҳни 36,4 миллион квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топширдилар, бу — ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 2 миллион квадрат метр кўпдир. Меҳнаткашлар 665 мингта янги, обод ва шинам квартиралар олдилар. Аҳоли ўз ҳисобига ва давлат кредити ёрдамида кўплаб уй-жой қурди.

Шунга қарамай, давлат капитал маблағлари ҳисобига қуриладиган уй-жойларни фойдаланишга топшириш ярим йиллик плани умуман мамлакат бўйича бажарилмади. РСФСР, Грузия, Молдавия ССР, Арманистон топшириқни бажармадилар.

436 минг ўқувчига мўлжалланган умум таълим мактаблари фойдаланишга топширилди.

Мактабгача тарбия болалар муассасалари, касалхоналар ва амбулатория — поликлиника муассасаларини ишга тушириш ярим йиллик плани бажарилмади. Ишга тушириладиган барча умум таълим мактабларининг ҳаммаси ҳам 1 июлда фойдаланишга топширилмади.

Санаторийлар, дам олиш муассасалари, туристик меҳмонхоналар ва базалар тармоғи, шу жумладан ота-оналарнинг болалар билан биргаликда дам олиши учун ана шундай муассасалар тармоғи кенгайтирилди.

Шаҳарлар атмосфераси ҳавосининг ифлосланишини камайтириш, ифлос оқава сувларнинг сув манбаларига оқизилишини камайтириш тадбирлари, айланма ва бетўхтов сув таъминотини кўпайтириш тадбирлари бажарилди.

Халқ маорифи системаси такомиллаштирилмоқда.

Совет Иттифоқи аҳолисининг сони 1986 йил 1 июлида 280,1 миллион кишини ташкил этди.

Мамлакатнинг меҳнат коллективлари КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми қабул қилган Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасига жавобан ўн иккинчи беш йиллик планларини бажариш ва ошириб бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақасини авж олдириб, беш йилликнинг биринчи йилини муваффақиятли якунлашга интилмоқдалар.

(ТАСС).

Редактор Н. НАСИМОВ.